

אמרי
שמואל

בי תשא

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמואל שמעון מולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....
לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמדו
על הברכה

הזכרת זו מוקדשת

לברכתנו ולהצלחתנו של

כבוד מורנו ורבינו האדמו"ר

הרב **שמואל טולידאנו** שליט"א

ולרפואה שלימה של

האישה הצדקת

זוהרה אברג'ל שתח"י בת ויטו

ולברכתם ולבריאותם ולהצלחתם של

כוכבה וישראל מפן כהן וילדיהם הי"ו בריאות הצלחה בסיעתא דשמיא

אדווה ויעקב מפן כהן וילדיהם הי"ו בריאות הצלחה בסיעתא דשמיא

אסתר ורוז'ה אטיאס וילדיהם הי"ו בריאות הצלחה בסיעתא דשמיא

אברהם ולבנת מילר וילדיהם הי"ו בריאות והצלחה בסיעתא דשמיא

שגיב ומורן טיירי וילדיהם הי"ו בריאות והצלחה בסיעתא דשמיא

לירון טיירי הי"ו

בריאות והצלחה שהקב"ה ישמור עליו במקום הושבו בסיעתא דשמיא.

שרה בוקובזה וילדיה הי"ו בריאות והצלחה בסיעתא דשמיא

הוקדש על ידי

מסעדת השף הכשרה מיט קיטצ'ן נמל ת"א

אדווה ויעקב (קובי) מפן כהן ומשפחתו הי"ו

שהקב"ה ימלא כל מישאלות ליבם לטובה ולברכה, ויזכו לבריאות איתנה

ופרנסה טובה וסיעתא דשמיא שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשה ידיהם,

אמן.

כל הצרות שיש בעולם מקורן בחטא העגל

כתוב בזוהר הקדוש (פרשת נח דף סג ע"ב) שלפני שאדם הראשון אכל מעץ הדעת, לא היה מושג של מוות בעולם והאדם היה חי לנצח, ואחרי שאכל מעץ הדעת נגזרה מיתה על האדם, ובמעמד הר סיני תוקן כל החטא של אדם הראשון ולא הייתה יותר מציאות של מוות בעולם כי הגיעו לשיא השלימות, ואחרי שעבדו עבודה זרה בחטא העגל חזר כל המצב לקדמותו, ואומר רשב"י שאם לא היו נכשלים ועובדים עבודה זרה בחטא העגל, לא היה מושג של מוות בעולם ולא היו הולכים בגלות, ולא היה נחרב בית המקדש ולא היו צרות בעולם, והסיבה לכל הצרות שיש בעולם עד היום הוא חטא העגל, וזו לשון הזוהר הקדוש - כיון שחטאו בחטא העגל, גרמו מוות, גרמו שעבוד מלכויות, גרמו שנשתברו לוחות הראשונות, גרמו שמתו מישראל כמה אלפים.

חזרו להיות בעלי מומין

המדרש אומר (במדבר רבה ז, א) שבזמן מעמד הר סיני כל מי שהיה חולה או בעל מום נתרפא, ובשעה שעבדו עבודה זרה בעגל חזרו בחזרה להיות בעלי מומים, וזו לשון המדרש - שהרי נתרפאו כולן... אבל כיון שעשו אותו מעשה של עגל חזרו למומן

פרה אדומה חטא העגל

בפרשתנו התורה מדברת על אחת העבירות החמורות ביותר שנכשלו בהן בני ישראל, "חטא העגל" שעם ישראל עבדו עבודה זרה לעגל מזהב והיו אומרים עליו (שמות לב, ד) "אלה אלוקיך ישראל".

והדבר היה קשה ביותר לקב"ה מיום שנברא העולם, שהקב"ה לקח את בני ישראל והגביה אותם מעל כל אומות העולם, ועשה להם ניסים גדולים ביותר, עשר המכות שהביא על מצרים להוציא את בני ישראל מבית עבדים, אחר כך הנס הגדול של קריעת ים סוף, ומה שהוריד להם אוכל מן השמים, ואחר כך לקח הקב"ה את הדבר היקר לו ביותר את התורה הקדושה שהיא הדבר הכי יקר שיש בעולם ונתן אותו מתנה לעם ישראל, ושמעו כל עם ישראל שהקב"ה אמר בכבודו ובעצמו (שם כ, ב) "אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", וארבעים יום אחרי קבלת התורה הלכו בני ישראל ועבדו עבודה זרה לעגל מזהב והיו אומרים "אלה אלוקיך ישראל", והקב"ה היה לו כעס גדול מאוד על עם ישראל, עד שחשב ח"ו לאבד את עם ישראל מן העולם, אבל משה רבינו עמד והתפלל והתחנן לפני הקב"ה עד שפייס את בורא עולם, ואמר הקב"ה למשה - סלחתי כדבריך.

כי תשא

עם ישראל טעו בהשבון

המדרש מספר (ילקוט שמעוני, כי תשא, רמז שצא) כיצד נכשלו בני ישראל בחטא העגל, בו בסיון היה מעמד הר סיני, ולמחרת מעמד הר סיני בו בסיון משה רבינו עלה לשמים כדי להוריד את לוחות הברית, ואמר משה רבינו לעם ישראל - בעוד ארבעים יום אני ארד מן ההר, וכשעברו ארבעים יום מיום ז' בסיון ועד ט"ז בתמוז, וראו שמשה רבינו לא ירד מהר סיני, אמרו - היכן משה רבינו? הרי הוא הבטיח לנו שבעוד ארבעים יום הוא ירד מהר סיני ועברו ארבעים יום והוא עוד לא ירד, אבל עם ישראל טעו בחשבון כי משה אמר ארבעים יום שלמים והם מנו גם את היום שבו משה רבנו עלה.

מעשה שטן הצליח

ומיד כשראה השטן כך, בא ואמר לבני ישראל - למי אתם מחכים, למשה רבכם? משה רבכם מת, והתחיל לרדת גשם אע"פ שהיה חודש תמוז שהוא בימי הקיץ, ואמר - אתם יודעים למה יורד גשם? כי בורא עולם מוריד דמעות על מות משה, ואחר כך עשה השטן חושך בעולם, ואמר לבני ישראל - אתם יודעים למה יש חושך? כי בורא עולם באבל על מות משה, אחר כך הראה להם השטן מיטה ואת דמותו של משה רבינו שוכבת עליה, ואמר - ראו, הנה משה רבכם והוא מת.

ונעשו זבין ומצורעין, שנאמר (שמות לב) ו'ירא משה את העם כי פרוע הוא', ואין פרוע אלא לשון צרוע.

אף משהית והמה

ואומר רבינו האר"י הקדוש (עי' בא"ח פקודי א ועי' בזה"ק פרק בראשית דף כא ע"ב) שיש שלושה מלאכי חבלה - משחית, אף, וחימה, ושלושת מלאכי חבלה הללו נבראו מחטא העגל, ולכן תיקנו בכל ערב לפני תפילת ערבית לומר את הפסוק (תהלים עח, לח), "והוא רחום יכפר עוון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו", שעל ידי שאומר פסוקים אלו, מבטל את אותם שלושה מלאכי חבלה שנבראו על ידי חטא העגל, ובלייל שבת אין אומרים והוא רחום, כי בשבת יש שמירה ואין רשות למלאכי חבלה להזיק.

אין קטיגור נעשה סניגור

וכל דבר שמזכיר את חטא העגל מעורר על עם ישראל קטרוג בשמים, ולכן אמרה התורה (ר"ה דף כו ע"א) שהכהן הגדול שכל השנה היה לובש בגדי זהב, ביום הכיפורים לא היה לובש בגדי זהב אלא בגדים לבנים, והסיבה לכך היא משום שזהב מזכיר את חטא העגל, ולכן לא ילבש בגדי זהב שלא לעורר על עם ישראל קטרוג בשמים.

וכן השולחן ערוך כותב בהלכות ראש השנה, (סי' תקפו, א) כל השופרות כשרים לתקוע בהם בראש השנה חוץ משל פרה, כי פרה מזכיר את חטא העגל ואין קטגור נעשה סניגור.

כי תשא

כי עבודה זרה יש לה כפרה אבל לפגיעה בצדיק אין כפרה, ואמר אהרן הכהן מוטב שבני ישראל יעבדו עבודה זרה אבל לא יפגעו בצדיק שבדור בכהן הגדול, ואם אהרן הכהן לא היה מסכים להם לעבוד עבודה זרה היו קמים והורגים אותו ולא הייתה ח"ו תקנה לעם ישראל, רואים אנו כמה גדולה מעלת הצדיקים שהיה עדיף לעבוד עבודה זרה ולא לפגוע בצדיק, כי כל מקום שיש בו פגיעה בצדיקים באות עליו פורענויות גדולות.

היה לעם ישראל נביא וכהן ששמו היה זכריה, והוא היה מוכיח את בני ישראל ולא שמעו בקולו, ושנה אחת ביום הכיפורים הוא עמד בבית המקדש ואמר לעם ישראל לחזור בתשובה, ומרוב כעס עם ישראל סקלו אותו באבנים והרגוהו, והגמרא (סנהדרין דף צו ע"ב) מספרת שנעשה דבר פלא שהדם של זכריה הנביא לא נבלע באדמה, והיו מביאים עפר ומכסים את הדם ואחרי כמה רגעים שוב היה הדם עולה ומבעבע כאילו הוא נמצא על אש רותחת, וכך היה במשך חמישים שנה, וכשהגיע נבוזראדן בשליחותו של נבוכדנצר להחריב את בית המקדש, ראה את הדם מבעבע מן האדמה והיה בעיניו דבר פלא, וכך לשון הגמרא "חזא דמיה דזכריה דהוה קא רתח, אמר להו - מאי האי [מה הוא דבר זה?], אמרו ליה - דם זבחים הוא דאישתפיך, אמר להו - אייתי ואנסי אי מדמו כסי ולא אידמו [אמר להם - הביאו דם זבחים ונראה האם

הרג שבעים הזקנים והורג בנה של מרים

וכשראו כך התאספו וביקשו לעבוד עבודה זרה, ומיד קמו שבעים הזקנים ומחו בהם, ואמרו - איך אתם לא מתביישים מהקב"ה? וכי אתם לא זוכרים את כל הניסים שעשה לכם הקב"ה? ומיד קמו והרגו את כל שבעים הזקנים, ואחר כך באו לאהרן הכהן ואמרו לו (שמות לב, א) "קום עשה לנו אלוקים אשר ילכו לפנינו, כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו", וקם חור בנה של מרים ומחה בהם והרגו אותו, כשראה כך אהרן הכהן אמר אם אני מוחה בהם מיד הם קמים והורגים אותי ועל הריגת כהן גדול אין מחילה, לכן מוטב שיעבדו עבודה זרה ולא יהרגו כהן גדול.

מוטב שיעבדו עבודה זרה ולא יהרגו כהן גדול

וכמו שהגמרא במסכת סנהדרין דורשת (דף ז ע"א) "וירא אהרן ויבן מזבח לפניו", מה ראה? א"ר בנימין בר יפת א"ר אלעזר, ראה חור שזבוח לפניו, אמר אי לא שמענא להו השתא עבדו לי כדעבדו בחור [אם לא אשמע להם עכשיו, הם יעשו לי מה שעשו לחור], ומייקיים בי אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא ולא הויא להו תקנתא לעולם, מוטב דליעבדו לעגל אפשר הויא להו תקנתא בתשובה.

כי תשא

משה ירד מהר סיני, אבל כשהשטן נמצא הכל נעשה מהר מאוד, והתורה מספרת לנו שבאו הגברים לנשים וביקשו מהן זהב ולא רצו הנשים לתת את הזהב לעבודה זרה, ואומרת לנו התורה (לב, ג) "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן", שהביאו את הזהב שלהם כי הנשים לא רצו להשתתף במעשה העגל, ובתוך זמן קצר הביאו כמות גדולה מאוד של זהב לאהרן הכהן, ולקחו והכניסו לתוך האש ויצא עגל מזהב.

שני בניו של בלעם

ואומר המדרש, שכשבני ישראל יצאו ממצרים יצאו איתם ערב רב שרצו להידבק בעם ישראל, וביניהם היו שני בניו של בלעם והיו מכשפים גדולים והם עשו את העגל בכח כישופים.

"עלה שזור"

המדרש מספר (תנחומא כי-תשא יט, ורש"י סנהדרין דף קא, ע"ב ד"ה נתמכמך) שבשעה שבני ישראל היו במצרים, ראה משה איך המצרים היו לוקחים תינוקות מבני ישראל והיו שמים ומועכים אותם בתוך הבניין, והדבר היה קשה מאוד למשה רבינו, עד שהקב"ה אמר למשה לך ותוציא תינוק אחד ותראה מה יהיה בסופו, הלך משה והוציא תינוק אחד שעדיין לא מת, ולקח אותו משה וגידל אותו כבנו וקרא את שמו מיכה על שם שנתמעך

הוא דומה לדם זה, והביאו ולא היה דומה], אמר להו - גלו לי, ואי לא סריקנא לכו לבשרייכו במסריקא דפרזלא [אמר להם - גלו לי את האמת, ואם לא אסרוק את בשרכם במסרוקות של ברזל], אמרו ליה - האי כהן ונביא הוא, דאינבי להו לישראל בחורבנא דירושלם, וקטלוהו [אמרו לו - דם זה הוא של כהן ונביא, שהתנבא לנו שעתידיה ירושלים להיחרב אם לא נשוב ממעשינו הרעים, והרגנו אותו], אמר להו - אנא מפייסנא ליה [אמר להם - אני אפייס אותו], אייתי רבנן קטיל עילויה ולא נח [הביא את חכמי ישראל והרגם על דמו של זכריה ולא נח], אייתי דרדקי דבי רב קטיל עילויה ולא נח [הביא תינוקות של בית רבן והרגם על דמו של זכריה ולא נח], אייתי פרחי כהונה קטיל עילויה ולא נח [הביא פרחי כהונה והרגם על דמו של זכריה ולא נח], עד די קטל עילויה תשעין וארבעה ריבוא ולא נח [עד שהרג תשע מאות וארבעים אלף יהודים על דמו של זכריה ולא נח], קרב לגביה אמר - זכריה זכריה, טובים שבהן איבדתים, ניחא לך דאיקטלינהו לכולהו [האם רצונך שאהרוג את כולם]? מיד נח", ולכן אמר אהרן הכהן עדיף שיעבדו ע"ז ולא יהרגו כהן גדול.

אהרן ניסה לענב את עשיית הפסל

ואמר להם אהרן הכהן - לכו אספו זהב מנשותיכם, וכוונתו של אהרן הכהן הייתה שעד שיספיקו לאסוף את הזהב בינתיים

כי תשא

ולקח את לוחות הברית ושבר אותם, כמ"ש (שם, יט) "וישבר אותם תחת ההר", ויצאה בת קול מן השמים ואמרה למשה רבינו יישר כוחך ששיברת.

האלשיך הקדוש שואל (שמות לב, יט) הרי משה רבינו עוד קודם שירד מהר סיני ידע שבני ישראל עובדים עבודה זרה, כי כבר בשמים אמר לו הקב"ה "לך רד כי שיחת עמך", א"כ מדוע הוריד את לוחות הברית, שהיה משאיר אותם כבר בשמים? או שהיה שובר אותם מיד שירד מהר סיני למה רק אחרי שהלך למחנה ישראל? ועוד (שם לב, יט) "וירא את העגל ומחולות", לאיזה צורך הוזכר שהיו שם מחולות, ומה העניין מוסיף לגודל החטא שעשו?

אלא אומר רבינו האלשיך הק', שמשה רבינו כאשר שמע מהקב"ה שסרו מן הדרך חשב שבוודאי יעלה בידו להחזירם בתשובה, ורק לעת עתה הם נוהגים כן מחמת הערב-רב הרע השוכן בתוכם, אך מכיוון שראה את המחולות והריקודים סביב העגל וראה שהם עוד שמחים במעשיהם, והבין ששקועים הם מאוד בחטאם ולא יעלה בידו להעלותם על דרך התשובה, לכן מיד (שם) "ויחר אף משה וישלך מידיו את הלוחות".

מסופר (החפץ חיים חייו ופעלו של הרב ישר ח"א עמ' שנא) שפעם בא גוי ושאל את החפץ חיים מיהו יהודי? ענה לו החפץ חיים יהודי הוא מי שידוע שהוא צריך לקיים תרי"ג מצוות,

בבנין, ומיכה כל הזמן היה הולך עם משה רבינו, וכשהלך משה להוציא את ארונו של יוסף לקח טס של זהב וכתב עליו שם השם המפורש, וכתב עליו "עלה שור" וזרקו ליאור ואחרי כמה רגעים ארונו של יוסף היה מבעבע ועולה מתוך היאור, ואותו מיכה לקח את אותו טס של זהב, והמדרש אומר שמיכה היה רשע גדול ועשה פסל והיה משתחוה לפסל, וכשעברו בני ישראל את הים העביר מיכה יחד איתו את הפסל, ועליו אמר הנביא (דניאל ט, ז) "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים" שבשעה שהקב"ה עשה לו נס באותו רגע הוא מחזיק בידו פסל של עבודה זרה, ואומר המדרש שבשעה שאספו זהב להכנת הפסל, לקח מיכה את אותו טס מזהב שהיה כתוב עליו שם השם המפורש ואת המילים 'עלה שור' וזרקו לתוך האש ולכן יצא עגל, והיה העגל מדבר והיה אומר (שמות כ, ב) "אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ואומר המדרש שהיו נותנים לעגל לאכול מהמן שהקב"ה הוריד מן השמים.

לשיהודי שמה בעבירה רחוק הוא מן התשובה

וכשראה הקב"ה שבני ישראל עובדים עבודה זרה לעגל מזהב, אמר הקב"ה למשה (לב, ז) "לך רד כי שיחת עמך", וירד משה מהר סיני עם לוחות הברית וכשהתקרב למחנה ישראל וירא את העגל ואת המחולות, הלך משה

כי תשא

אוקיינוס התהיל להציף את
כל העולם

ואומר הזוהר הקדוש (פרשת משפטים קיג ע"ב) שאחרי שבני ישראל עבדו עבודה זרה בחטא העגל, האוקיינוס התחיל להציף במים את כל העולם עד שהמים הגיעו למדבר סיני, ואמר משה רבינו למלאך שר של הים למה אתה מציף את כל העולם במים? אמר לו בגלל שכל הקיום של העולם הוא רק בזכות התורה, ועכשיו שהלכו ועבדו עבודה זרה אין זכות קיום לעולם, מיד לקח משה רבינו את העגל וטחן אותו דק דק ופיזר אותו במים ומיד חזרו המים בחזרה למקומם.

וכך הוא לשון הזוהר הקדוש בפרשת משפטים (קיג ע"ב ססא), תא חזי, בשעה ששבר משה את הלוחות, שכתוב וישבר אותם תחת ההר, צף אוקיינוס ממקומו ועלה להטביע העולם, מיד (שם לב, כ) "ויקח את העגל אשר עשו וישרוף באש" וגו' "ויזר על פני המים", קם משה על מי אוקיינוס, ואמר מים מים מה אתם רוצים, אמרו הרי לא נתקיים העולם אלא על התורה דלוחות, ועל התורה ששקרו בה ישראל ועשו עגל הזהב, אנו רוצים לשטוף העולם, מיד אמר להם הנה כל מה שעשו בעוון העגל מסור לכם, ולא די כל אלו האלפים שנפלו מהם, מיד ויזר על פני המים, ועוד לא היו משתככים המים עד שלקח מים מהם, והשקה אותם, מיד נשקע האוקיינוס

אפילו כשלא מקיים את כולם בגלל שהיצר הרע מפריע לו, אבל אם הוא יודע בתוך ליבו שצריך לקיים את המצוות - זהו יהודי.

כל ישראל ערבים זה לזה

ואומר המדרש (שם לב, ל) שבסך הכל מתוך כל עם ישראל רק שלושת אלפים איש עבדו עבודה זרה בחטא העגל, ואם כן למה ביקש הקב"ה לאבד את כל עם ישראל מן העולם בגלל שלושת אלפים אנשים? אלא אומר המדרש דע לך שכל עם ישראל ערבים זה לזה, וכשיהודי עושה מצוה הוא מכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, וכך גם כן להיפך כשיהודי עובר עבירה הוא מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה, כי כל ישראל ערבים זה לזה.

משה רבינו מתהנן

וכשראה הקב"ה שבני ישראל עבדו עבודה זרה, גזר להשמיד ח"ו את בני ישראל כמו שנאמר (דברים ט, יד) "הרף ממני ואשמידם", והתורה הקדושה מספרת שמשה רבינו עמד בתפילה לפני הקב"ה שימחל ויסלח לעם ישראל, עד שאמר משה רבינו לקב"ה (שמות לג, לד) "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, עד שבסופו של דבר התפייס הקב"ה ומחל לעם ישראל על חטא העגל כמו שנאמר (שם לב, יד) "וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו".

כי תשא

שתירצה לקחת תבוא לקחת את התכשיט, וכתבו בניהם שטר שהתכשיט שייך לאותו אדם עשיר והמלך רק שומר לו עליו בחדר האוצרות והמלך אחראי על התכשיט ואותו אדם כל כמה ימים היה בא לארמון של המלך ומסתכל על התכשיט היקר והיה שמח והיה מחזיר את התכשיט לאוצרות של המלך, אחרי כמה שנים אותו אדם עשיר מת ואותו עשיר היתה לו בת יחידה ואותה בת לא ידעה כלל שלאבא שלה היה תכשיט כל כך יקר, מה עשה המלך אמר קשה לי להוציא את התכשיט מרשותי, אבל מצד שני הוא לא שייך לי ואני לא רוצה לגזול מה שלא שייך לי אמר אחד היועצים למלך אדוני המלך יש לי עצה בשבילך אותו עשיר יש לו בת יחידה שעדיין לא התחתנה המלך יתחתן איתה וכך התכשיט היקר יישאר ברשותו של המלך וכך היה, לקח המלך לאישה את אותה בת של עשיר ונתן לה המלך מתנה את התכשיט היקר עם היהלומים אחרי כמה זמן אשתו של המלך איבדה את התכשיט היקר והמלך כעס עליה כעס גדול וביקש המלך לגרש את אותה אישה, בא אחד מן היועצים ואמר אדוני המלך כל מה שאיבדה לא איבדה משלך אלא משל אביה, ולכן המלך לא צריך לכעוס עליה, אמר המדרש כך שבני ישראל עבדו עבודה זרה בחטא העגל הקב"ה רצה לקחת מהם את עשרת הדיברות אמר משה רבנו לקב"ה ריבונו של עולם משלהם הם

במקומו, כי במדבר ההוא לא היה מי... ואם תאמר שלבארה של מרים השליך, חס ושלום שישליך שם משה זיכרון הרע הזה, ועוד דעד עתה עוד לא היתה להם באר עד שבאו למדבר מתנה.

בזכות עשרת הניסיונות זכו לעשרת הדיברות

ומה טען משה רבינו להקב"ה כדי שהקב"ה ימחל לעם ישראל על חטא העגל?

שבזכות מה זכו בני ישראל לקבל את עשרת הדיברות בזכות אברהם אבינו, בזכות שאברהם אבינו עמד בעשרה ניסיונות לכן זכו זרעו של אברהם בעשרת הדיברות.

אומר המדרש מעשה באדם שהיה עשיר גדול מאוד והיה מקורב אותו אדם למלך ואותו אדם הלך וקנה תכשיט שכולו היה מלא ביהלומים ואבנים יקרות ומאותו יום שקנה את אותו תכשיט יקר היה אותו עשיר דואג כל היום ולא היה יושב בשקט ובשלוח למה כי פחד שמא יבוא גנב ויגנוב את התכשיט, יום אחד בא אותו עשיר למלך והמלך ראה אותו שהוא דואג שאל אותו המלך ידידי היקר למה נפלו פניך מה קרה אתה כבר לא שמח? א"ל אדוני המלך מיום שקניתי את התכשיט מאבני יהלומים אין לי מנוחה שכל הזמן אני דואג שמא יגנבו את התכשיט, אמר לו המלך אל תדאג לי יש חדר אוצרות עם הרבה מאוד שומרים תפקיד אצלי את התכשיט ומתי

כי תשא

לפורר את הסלע לפירורים
קטנים

ולמה הקב"ה לא מחל לגמרי לעם ישראל על חטא העגל? משל למה הדבר דומה היה מלך שהיה לו בן יחיד והבן היה מכעיס את האבא שלו המלך עד שיום אחד הבן הכעיס את המלך כעס גדול מאוד מה עשה המלך קרא לעבדיו ואמר להם תקחו סלע גדול ביותר ותיזרקו על הבן עד שימות והבן של המלך שמע שהמלך רוצה להרוג אותו ברח, אחרי כמה ימים תפשו את הבן של המלך אבל בינתיים הכעס של המלך עבר והמלך נרגע, ועכשיו התמלא המלך ברחמים על בנו יחידו שהאבא אוהב את בנו לעולם שהוא טבע שהקב"ה ברא את העולם שאפילו האבא יכעס כעס גדול על בנו שיעבור הזמן הכעס יחלוף והאבא יחזור לאהוב את בנו, ולא ידע המלך מה לעשות, אמר המלך אין אני רוצה להורגו כי הוא בני יחידי שאני אוהב אותו, אבל מצד שני כולם יודעים מה שהמלך גוזר אי אפשר לבטל דברי המלך אין להשיב אותם, באו היועצים של המלך ואמרו לו אדוני המלך יש לנו פתרון ניקח את הסלע הגדול ונפורר אותו לפירורים קטנים ובמקום סלע אחד גדול יהיה הרבה אבנים קטנים וכל יום המלך יזרוק אבן קטנה על בנו וכך יתקיימו שני הדברים גם המלך לא ביטל את דבריו שהרי עכשיו זורקים את הסלע על

לקחו לא משלך שכל מה שזכו בעשרת הדיברות הוא בזכות אברהם אביהם שעמד בעשרה ניסיונות (ילקוט).

מציאות החן של משה רבינו

משה רבנו עמד בתפילה לפני הקב"ה והזכיר את הזכות אבות שיש לעם ישראל את הזכות של אברהם יצחק ויעקב כמו שאמר משה "זכור לאברהם ליצחק וליעקב עבדיך" (שם ג, ו) ואומרת לנו התורה שהקב"ה מחל למשה רבנו בגלל דבר אחד בגלל שמשה רבנו מצא חן בעיני ה' למשה רבנו היה חן וחסד כמו שנאמר "ואתה אמרת ידעתיך בשם וגם מצאת חן בעיני" (שם) רואים אנו כמה כוחו גדול של החן וחסד שעל ידי שמשה מצא חן בעיני ה' הקב"ה זכה משה שתפילתו נשמעה והקב"ה מחל לעם ישראל על חטא העגל.

"וביום פוקדי ופקדתי"

וגם אחרי שמשה רבינו התפלל והתחנן לקב"ה שימחל ויסלח לעם ישראל על חטא העגל והקב"ה מחל וסלח, אבל הקב"ה לא מחל וסלח לגמרי, אלא אומרת לנו התורה (שם לב, לד) "וביום פוקדי ופקדתי", אומר רש"י ותמיד כשאפקוד עליהם עוונותיהם ופקדתי עליהם מעט מן העוון הזה עם שאר העוונות ואין פורענות שבאה על ישראל שאין בא קצת מפירעון חטא העגל עד היום הזה, וכל צרה שבאה לעולם הקב"ה מוסיף בה עוד קצת צער והוא יהיה לפירעון על חטא העגל.

כי תשא

תשובה, הקב"ה לוקח את הגזירה ומעביר את הגזירה לאדם אחר ויש עוונות שגם אם יעשה תשובה הגזירה חייבת להיתפס בו אבל כיון שעשה תשובה הקב"ה מביא עליו את הגזירה לא בבת אחת אלא מעט מעט.

מעבירין ולא מבטלין

ואמרו חז"ל "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה" (תפילת ר' אמנון ממנגצא בראש השנה), ולכאורה למה אמרו מעבירין ולא אמרו מבטלין, אלא אומר רבי מאיר מפרמישילן (דברי מאיר פרשת עקב) כי את הגזירה של הקב"ה אי אפשר לבטל, אלא שאם נגזר על יהודי ח"ו גזירה בשמים, והיהודי עשה תשובה או נתן צדקה או התפלל מעומק הלב, הגזירה עוברת לאדם אחר ואותו יהודי ניצל, אבל מלאך המוות לא יכול לחזור בידיים ריקות כי כבר יצאה הגזירה.

ולכן מתי שנגזר גזירה בשמים ויורדת הגזירה לעולם היא חייבת להיתפס במשהו מתי שנגזר על אדם שימות מן העולם והגזירה יורדת לעולם היא חייבת להיתפס במשהו ולכן אם אותו אדם שנגזר עליו למות חזר בתשובה על מעשיו או שנתן צדקה או שהתפלל מעומק ליבו, אמרו חז"ל אותו אדם ניצל מן המוות אבל במקומו יקח מלאך המוות נשמה אחרת והוא מה שאמרו חז"ל (ברכות דף ז, ע"א) "ותשובה ותפילה וצדקה

הבן רק שלא זורקים בבת אחת אלא כל יום חלק קטן וגם שהבן של המלך ניצל ולא ימות שמח המלך שמחה גדולה מאוד.

אומר המדרש כך, בני ישראל עבדו עבודה זרה בחטא העגל והקב"ה כעס כעס גדול מאוד וגזר להשמיד ח"ו את בני ישראל, אבל משה רבינו עמד בתפילה כדי לפייס את הקב"ה ובסופו של דבר הקב"ה התפייס וקיבל תפילתו של משה רבינו, אבל דברי המלך אי אפשר לבטל לכן הקב"ה אמר "ביום פוקדי ופקדתי" שמתו שייגזר בשמים גזירה על עם ישראל אני יוסיף על הגזירה עוד קצת צער, והוא יהיה פירעון על חטא העגל, במקום שאני אקיים את הגזירה בבת אחת, אני יזרוק כל יום גרגיר קטן וכך גם הגזירה תתקיים וגם בני ישראל יישארו קיימים בעולם לנצח.

הקב"ה לא חוזר בו

כתוב בזוהר הקדוש על הפסוק שכתוב בספר ישעיה (מ, ח) "ודבר אלוקינו יקום לעולם" ומה מלך בשר ודם שגזר גזירה אינו חוזר בו קל וחומר מלך מלכי המלכים הקב"ה שגזר גזירה שאינו חוזר בו.

ובשעה שנגזר על אדם איזו גזירה בשמים אותה גזירה חייבת להתקיים ואם האדם שנגזר עליו הגזירה עשה תשובה או תפילה או צדקה עי"ז אמרו חז"ל שמעבירין את רוע הגזירה.

אומר רשב"י יש עוונות שאם יעשה עליהם

כי תשא

והוחלט שלא ימות, צריכים כביכול לתת למדת הדין 'תמורה' וכפרה, ואדם אחר יצטרך למות תחתיו.

ואומר הזוהר הק', שכך היה תמיד בעד יוסף היה שר האופים התמורה והכפרה, בעד ישראל היו המצריים התמורה, ובעד מרדכי הצדיק היה המן הרשע, זהו גם הביאור במה שנאמר במגילת אסתר "ונהפוך הוא", שהועילו עם ישראל בתפילתם להפוך את הגזירה על הגויים.

מבואר עוד בזוהר הקדוש (תוס' על ספר ויקרא ש"ד, וכן בזוהר חדש בלק ס"ו, ב) שלעתים נגזרת גזירת מיתה על אדם חוטא, ובינתיים חוזר הוא בתשובה, וגזירת המיתה אינה בטילה, ולכן ניתנת תמורת האדם שחזר בתשובה אדם אחר והוא שמת ללא עתו, והסמיכו זאת על הפסוק (ישעיה מג, ד) "מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתך".

מעבירין ממנו עול דרך ארץ

וכן אמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ה) "כל המקבל על עצמו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ", לא מבטלין אלא מעבירין כי אם נגזר בשמים שיהיה עני אי אפשר לבטל אלא על ידי שלומד תורה לוקחים פרנסה מאדם אחר ונותנים לו.

"והסירה' ממך כל חוליי" וכו' "וכל מדווי מצרים הרעים לא ישמם בך ונתנם בכל שונאיך" (דברים ז, טו), מה אכפת לנו אם

מעבירין את רוע הגזירה", מעבירין אותה מהאדם ההוא לאדם אחר, אבל לא מבטלין את הגזירה כי את דברי המלך אין להשיב.

זה יחיה וזה ימות

הגמרא במסכת ברכות (דף לד ע"ב) מספרת על רבי חנינא בן דוסא שהיו באים לפניו ומבקשים שיתפלל על החולה שיתרפא והיה רבי חנינא מתפלל וכשהיה מסיים התפילה היה אומר זה יחיה וזה ימות שאלו אותו מניין לך? אמר להם רבי חנינא אם התפילה שגורה בפי סימן שהחולה יתרפא והתקבלה תפילתי אבל אם התפילה לא היתה שגורה אלא הייתי מגמגם בתפילה סימן שהתפילה לא התקבלה והחולה ימות.

ושואלים חז"ל לכאורה כשהיה רואה רבי חנינא שלא התקבלה תפילתו היה עליו לשתוק ולמה היה אומר שימות? הרי מספיק שהיה אומר מי יחיה וממילא נבין שהשאר ימותו, אלא אומר רבינו האר"י הקדוש: היה אומר זה חי וזה מת, שהיה זה תשובה אחת. זה חי, והגזירה שהייתה עליו תלך על ראש הנכרי הרשע שונא ישראל, וזה מת, היינו הרשע מת. כי כיון שנגזרה גזירה, ומלאך המוות דורש המגיעו, הרי כעת יקח את הרשע המת.

לומדים אנחנו שאם נגזר על מישהו למות ומידת הדין נשלחת לבצע את גזר הדין, ולאחר מכן בקשו רחמים על אותו אדם

כי תשא

אותו ונכנס אותו גוי ראשון לבית הכיסא ובא הנחש והכיש אותו ומת הגוי, כשראה כך רבי אלעזר נשא עיניו למרום ואמר "ואתן אדם תחתיד" שהגזירה עברה על הגוי.

וכך אנחנו רואים אצל אברהם אבינו שבתחילה אמר לו הקב"ה לך תקריב את בנך יצחק קרבן וכשבא לשחוט את יצחק ירד מלאך מן השמים ואמר לו "אל תשלח ידך אל הנער" (בראשית כב, יב) ומה עשה אברהם ראה איל שנאחז בסבך בקרניו לקח את האיל ושחט את האיל, ושואלים חז"ל הרי הקב"ה לא ציווה את אברהם לשחוט את האיל במקום יצחק ולמה עשה זאת? אלא שידע אברהם שכיון שנגזרה גזירה היא חייבת להתקיים, וכיון שאמר המלאך לאברהם "אל תשלח ידך אל הנער" אמר אברהם שהגזירה שישפך דם יתקיים באיל, וכך הגזירה התקיימה והוא גם כן ענין הקרבנות בבית המקדש אדם שנגזר עליו גזירה היא חייבת להתקיים וכשעושה תשובה מביא קרבן והגזירה שיישפך דם יתקיים בבהמה ולא באדם.

מסופר על הצדיק הקדוש בבא סאלי זצוק"ל שעוד שהיה במרוקו פעם אחת באו לבקש ברכה עבור יהודי שהיה חולה מאוד והרופאים התייאשו ואמרו שאין סיכוי שיהיה לו רפואה, וביקשו שהצדיק יבטיח שיהיה ישועות, והצדיק לא רצה להבטיח כי אמר להם יש כאן גזירה קשה מאוד, ואחרי שאמרו לצדיק שהחולה תלמיד חכם, איך ששמע

יינתנו אותן המחלות בשונאינו העיקר שבנו לא יהיו אותם מחלות? אלא מכיוון שהגזירה חייבת להיתפס במשהו לכן מבקשים שילך הגזירה על הגויים.

יש כוכב בשמים ששמו רעה

המדרש (ילקוט שמעוני כי תשא סי' שצב) אומר שפרעה ראה בכוכבים ובמזלות שיש כוכב ששמו רעה שהוא עולה כנגד עם ישראל במדבר ואתו כוכב כולו מלא בדם ושראה פרעה כך שמח שהוא סימן שיישפך הרבה דם מעם ישראל, וזו הייתה כוונת פרעה כשאמר (שמות י, י) "ראו כי רעה כנגד פניכם", לכן מה עשה משה רבינו התפלל לקב"ה שאותו כוכב שמו רעה שהיה מלא בדם לא יהיה דם של הריגה אלא שהשם יצווה את בני ישראל על מצוות ברית מילה ואתו דם שראה פרעה יתקיים בדם של ברית מילה, והוא מה שאמר משה (שם לב, יב) "למה יאמרו מצרים לאמור ברעה הוציאים להרוג אותם בהרים ולכלותם מעל פני האדמה", ובאמת התקבלה תפילתו של משה "וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו" (שם יד).

ואתן אדם תחתיד

וכך הגמרא מספרת (ברכות דף סב ע"ב) מעשה ברבי אלעזר בנו של רבי שמעון בר יוחאי שנגזר עליו בשמים שיכיש אותו נחש וימות, והיה נחש מחכה לו בבית הכיסא וכשהיה רבי אלעזר בדרך לבית הכיסא בא גוי ודחף

כי תשא

שמשה רבינו ירד מן ההר עם לוחות הברית
לא היו עובדים עבודה זרה.

אם יש עיכוב ימתין שיעברו כל ההיציגים

הבן איש חי מספר מעשה ביהודי ששלחו אותו מארץ ישראל לחוצה לארץ כדי לאסוף תרומות לעניים בארץ ישראל ונסע לחו"ל והיה הולך דרך המדבריות ואסף כהרבה מאוד כסף ואחרי 3 שנים חזר עם כל הכסף ובדרך שהיה הולך במדבר בא שודד עם רובה ואמר לו או שתיתן את הכסף או שאני יירה בך אמר לו אותו יהודי תיקח את הכסף אבל תדע שהכסף הוא לא שלי אלא שלחו אותי לאסוף כסף לעניים ועכשיו הם יכולים להגיד אני גנבתי את הכסף לכן יש לי בקשה ממך אמר לו מה הבקשה אמר לו תשמע אני יוריד את הכובע שלי ואתה תירה מהרובה שלך כדור אחד כדי שאני יראה להם שאני ניסיתי להילחם עם השודד כדי שיאמינו לי, אמר לו השודד בסדר תוריד את הכובע והניח על הריצפה והשודד ירה ירייה, אמר לו תירה עוד אחד, וירה עוד אחד, אחר כך הוריד את החליפה והניח על הריצפה, אמר לו תירה עכשיו על החולצה שייראו שניצלתי בנס, ירה השודד אמר לו תירה עוד ירייה אחת, אמר לו נגמרו לי הכדורים, אמר לו אה נגמרו לך הכדורים נלחם בו, ולקח את הכסף בחזרה וחזר בריא ושלם יחד עם הכסף, כך

בבא סאלי שהחולה הוא תלמיד חכם שמזכה את הרבים קם ממקומו וביקש שייקחו אותו ליד אחד בתי הגויים שבעיר, ועמד הצדיק במשך שעה ארוכה ואמר והתפלל לקב"ה שכל הגזירה שנגזר על היהודי יעבור על הגוי ומסופר שבאותו לילה אותו גוי מת ואותו חולה הבריא.

הפזיזות היא השורש הרע

רבינו הבעל שם טוב אומר שבכל דבר בתורה יש לנו לימוד לדורות ומה התורה באה ללמד אותנו בחטא העגל? דע לך שהפזיזות היא שורש הרע בעולם, שכל מה שאדם עושה בפזיזות אחר כך הוא משלם עליו לאורך זמן ארוך. לפעמים אדם מנסה להקדים את המאוחר אבל לעולם לא יצליח, כי כל דבר יש לו את הזמן שלו אם עם ישראל היו ממתנינים כמה שעות היה משה יורד מן ההר ולא היה חטא העגל והכל בא מן הפזיזות.

כתוב בפסוק "וירא העם כי בושש משה לרדת מן ההר" (שם לב, א) שראו שהגיע שעה שישיית, ומשה לא ירד אמרו יותר הוא לא ירד סימן שהוא מת, כי כשעלה משה להר אמר להם לסוף ארבעים יום אני בא! וכסבורים הם שאותו יום שעלה מן המניין הוא, והוא אמר ארבעים יום שלמים, הרי בגלל שדחקו את השעה ולא המתינו עוד כמה שעות, עבדו עבודה זרה לעגל מזהב ואיבדו את הכל שהרי אילו היו ממתנינים עוד כמה שעות עד

כי תשא

אלא אומרים רבותינו ז"ל שבכל דבר שאדם רואה עיכוב, ידע שהשטן עומד מאחורי אותו עיכוב ובא לנסות אותו האם יש לו אמונה בבורא עולם? האם יש לו את הכח לעמוד בניסיון? ואם האדם יחשוב בכל דבר שרואה בו עיכוב שהשטן עומד מאחוריו, האדם לא ידאג ולא יהיה בפחד אלא יתחזק עוד יותר באמונה בבורא עולם.

ועם ישראל נכשלו בחטא העגל מאחר שלא עלה בדעתם שמי שעומד מאחורי כל הדבר הוא השטן, והם הלכו והאמינו שמשה רבינו מת ועבדו עבודה זרה, אבל אם היו יודעים שהשטן עומד מאחורי כל הערפל, לא היו נופלים ולא היו עובדים עבודה זרה.

והקב"ה בא בתביעה על עם ישראל, למה לא ידעתם שהכל השטן עשה ע"מ להכשיל אתכם, התביעה על העם הייתה, מדוע לא ראיתם את השטן כאן? למה לא הסתכלתם פנימה מה עומד מאחורי הדברים? זו גם הסיבה שאנו נענשים מחטא העגל - כי אנו עדיין אווזים מעשי אבותינו בידינו וממשיכים בטעותם, ולא מבינים של עיכוב הוא ניסיון מהשטן.

ואומר רבינו החפץ חיים שלמד מחטא העגל להסתכל על כל דבר שרואה בו עיכוב, שהשטן עומד מאחוריו ובא לנסות אותו, וכך יש לי כח לעמוד בניסיון שמעמיד בפני הקב"ה.

אומר הבן איש חי הנמשל אם נגזר על אדם גזירה בשמים יעשה תשובה וייתן צדקה וירבה בתפילה וכך הגזירה תעבור על אדם אחר וינצל ולכן שבא על האדם איזה עיכוב ימתין שיעברו כל החיצים וימשיך, והכל יחזור לקדמותו.

הרב הבן איש חי אומר שמתי שבא על אדם צער או קושי שימתין ולא ידחוק את השעה וינסה להילחם בכל כוחו כי אם יעשה בפזיזות יפסיד אלא ימתין קצת ואחר כך הכל יסתדר לטובה

וכך אומרים רבותינו ז"ל בגמרא בעירובין (דף יג ע"ב) כל הדוחק את השעה השעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה שעה נדחית מפניו הרבה, כי פעמים האדם דוחק את השעה בריבוי השתדלויות והוא חושב שכך הוא יחיש וימהר את גאולתו, אך למעשה יתכן שבמעשיו אלו לא די שהוא לא מקרב את גאולתו אלא אף הוא מרחיק את הברכה ממנו ומעכבה מלבוא, לכן הבוטח בה' יתברך ומשליך יהבו על בורא עולם לא תתאחר ישועתו לבוא.

כל עיכוב שבא הוא ניסיון מהשטן

ושואלים רבותינו ז"ל שלכאורה צריך להבין מה היתה התביעה על עם ישראל? הרי השטן הראה להם את מיטתו של משה שהוא מת?

כי תשא

מסופר על רבינו החפץ חיים, שישב בעליית הגג במשך עשרים ושמונה שנים וכתב את ספרו 'משנה ברורה', ובאו עליו באותו הזמן הרבה מאוד צרות, ביתו נשרף, ובנו נפטר, ומסופר שאחרי הרבה צרות בלוויה של בנו הצעיר אמר החפץ חיים - דע לך השטן, כל מה שתנסה להפריע לי לא יעזור לך, ואני אמשך בכל מצב לכתוב את הספר משנה ברורה, כי אני יודע שאתה השטן עומד מאחורי כל הצרות שבאו עלי כדי להחליש אותי באמונה בבורא עולם, וכדי שאני אתייאש ולא אמשך לכתוב את המשנה ברורה.

וכן אמרו חז"ל שאברהם אבינו כשהלך לעקידת יצחק ידע שהשטן עומד מאחורי כל הניסיון, וגער בשטן וכך הצליח לעמוד בניסיון.

קיום מצוות רק עפ"י השכל מזכיל לכפירה

רבתינו ז"ל שואלים, איך יכול להיות שעם ישראל עבדו עבודה זרה אחרי שראו את כל הניסים שעשה להם הקב"ה, ואחרי שזכו לראות גילוי שכינה בים סוף עד שהיו מראים באצבע ואומרים "זה קלי ואנוהו" (טו, ב), שראתה שפחה על הים מה שלא ראו הנביאים, ואחרי שעמדו במעמד הנשגב והנורא מעמד הר סיני במתן תורה, ושמעו את קולו של בורא עולם מדבר מתוך האש (שם כ, ב) "אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך

מארץ מצרים", ולפתע עזבו ושכחו מכל הניסים והלכו ועבדו עבודה זרה? וצריך להבין איך התדרדרו בדבר הפשוט ביותר, באמונה בבורא עולם?

אלא אומרים רבותינו ז"ל שאדם צריך לדעת כי עבודת השם היא בלי שכל והגיון אלא רק רגש אדם שעובד את השם.

כי עם שכל והגיון בסוף יגיע לכפירה בבורא עולם, כדי לעבוד את השם צריך לבטל את השכל וההיגיון, בני ישראל עבדו עבודת השם מתוך שכל והגיון ובשעה שבשכל לא הבינו היכן משה, הלכו ועבדו עבודה זרה, ולכן אדם צריך לדעת אם המחשבה והשכל של האדם היה בדרגה שיכול להבין את ההנהגה של בורא עולם האדם היה צריך לעבוד את השם מתוך שכל והגיון, אבל כיון שמחשבה של בורא עולם היא למעלה ממחשבה של בשר ודם ואדם לא יצליח להתקרב לבורא עולם אם יקיים מצוות רק מתוך שכל והגיון, משל למה הדבר דומה לילד קטן שעדיין אין לו שכל והגיון של אדם גדול והאבא מסביר לילד, אבל הוא לא מבין, כי הוא ילד קטן ועדיין אין לו שכל והבנה של אדם גדול, כך אדם בשר ודם לא יכול להבין מחשבה של בורא עולם, כמ"ש בפסוק "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי אלא כמו שגבהו שמים וארץ כך גבהו המחשבה שלי ממחשבה שלכם" (ישעיה נה, ו), הקב"ה אומר תסכל מהארץ לשמים כמה השמים גבוהים כך המחשבה של בורא עולם גבוה ממחשבה של בשר ודם.

כי תשא

שחוק פירושו מצוה בלי טעם, ומצות פרה אדומה היא מצוה בלי טעם ובלי הגיון, שבזמן שהיה בית המקדש קיים אם אדם נגע ביהודי שמת הוא נטמא, וכדי שהוא יהיה טהור היו לוקחים פרה אדומה ושורפים אותה, ולוקחים את האפר שלה ומערבבים במים חיים, ומזים מן המים על הטמא וכך הוא היה נהפך מטמא לטהור, ובפרה אדומה יש דבר שהוא פלא גדול, שמי שהוא טמא ומזים עליו מאפר פרה אדומה הוא נהפך לטהור, ומי שטהור ונוגע באפר פרה אדומה נהפך לטמא, שהכהן שהיה מזה האפר על הטמא היה נטמא.

אמרת אהכמה

הקב"ה הסתיר את הטעם של פרה אדומה, ורק אדם אחד גילה לו הקב"ה את טעמה והוא משה רבינו, שנאמר (במדבר יט. ב) "ויקחו אליך פרה אדומה", אמר לו הקב"ה "ויקחו אליך" לך אני מגלה ולשאר בני ישראל אין אני מגלה, ורק כשיבוא מלך המשיח אני אגלה לכל עם ישראל את הטעם של מצוות פרה אדומה.

שלמה המלך אמר (קהלת ז, כג) "אמרת אהכמה והיא רחוק ממני", שלמה המלך שהיה חכם מכל האדם כמה שחקר אחר טעמה של מצוות פרה אדומה לא מצא, "אמרת אהכמה" אמרת שאני אחכים, אבל ראיתי שהיא רחוקה ממני, ולכאורה איך

פרה אדומה

השבת הקרובה נקראת 'שבת פרה', רבותינו ז"ל תיקנו (עי' מגילה דף כט ע"א, ושו"ע ס' תרפה ס"א) שלפני חודש ניסן יקראו בתורה על מצוות פרה אדומה, כי בזמן שבית המקדש היה קיים בערב חג הפסח היו כל ישראל מקריבין קרבן פסח, ומי שהיה טמא לא היה יכול לאכול ממנו, לכן לפני חודש ניסן מי שהיה טמא היה בא לבית המקדש והיה הכהן מזה עליו מאפרה של פרה אדומה והיה נטהר, והיום שאין לנו קורבן פסח ואין לנו אפר פרה אדומה, אמר הקב"ה אתם תקראו בתורה בפרשת פרה אדומה ואני יטהר אתכם מן השמים, וכמו שאומר הנביא (יחזקאל לו, כה) "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".

ואומר רבנו הקדוש רבי יואל מסאטמר, שבכל שנה כשמגיע זמן פרשת פרה אדומה, הקב"ה מוריד טהרה מיוחדת מן השמים והיא מטהרת את הנשמה לכל השנה כולה.

המשנה אומרת (פרה ג, ה) שמזמן משה רבינו עד היום היו תשע פרות אדומות, והעשירית תהיה בזמן ביאת המשיח בב"א.

נאמר בתורה (ויקרא כו, מו) "אלה החוקים והמשפטים והתורות, אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה", כלומר מצוות התורה נחלקות לשלשה סוגים, חוקים, משפטים, ותורות, ופרה אדומה משמשת כסמל למצוות הנקראות 'חוקים',

כי תשא

פרה אדומה לכפר על חטא העגל

ואמרו חז"ל (תנחומא חוקת, ח) שפרה אדומה באה לכפר על חטא העגל, וזו לשון המדרש "משל למה הדבר דומה. לבן שפחה שטינף פלטרין של מלך. אמר המלך, תבוא אמו ותקנח את הצואה. כך אמר הקדוש ברוך הוא, תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל".

ושואלים חז"ל, לכאורה צריך להבין את הקשר בין חטא העגל למצות פרה אדומה, ומדוע דווקא מצות פרה אדומה מכפרת על חטא העגל?

אלא מבאר החפץ חיים שלכאורה איך יכול להיות שעבדו עם ישראל עבודה זרה בחטא העגל, הרי ארבעים יום קודם לכן ראו גילוי שכינה במעמד הר סיני והנה עתה שמשה רבנו מתעכב כמה שעות הלכו ועבדו עבודה זרה?

אלא מבארים חז"ל שעם ישראל קיימו את המצוות רק בגלל שהבינו את טעמי המצוות וברגע שמשה רבנו לא ירד מההר וברגע שהם לא הבינו והיה להם תמיהות הלכו ועבדו עבודה זרה, ולכן אמר הקב"ה שפרה אדומה באה לכפר על חטא העגל כי מצות פרה אדומה היא מצוה בלי טעם ורצה הקב"ה ללמדנו שצריך לקיים את המצוות לא בגלל שאנו מבינים בשכלנו, אלא רק כי כך

שלמה המלך ניסה לחקור אחרי הטעם של פרה אדומה? הרי הקב"ה אמר למשה לך אני מגלה ולשאר בני ישראל אין אני מגלה.

אלא אומר הבן איש חי, מעשה במלך שהיה לו עבד שהיה גיבור וחזק מאוד שלא היה כדוגמתו, והיה למלך אח שהיה גם הוא מלך במדינה אחרת ושלח המלך את העבד הגיבור מתנה לאחיו, וכשהגיע אותו עבד גיבור עשה המלך סעודה גדולה, והיה שם בסעודה ראש הגיבורים של המלך, כשהגיע אותו עבד שאל אותו ראש הגיבורים של המלך - האם אתה מוכן להיחלם איתי ולהראות את כוחך? אמר לו העבד - כן, מיד עמד העבד ונתן מכה חזקה לראש הגיבורים של המלך וניצח אותו, שאל העבד את ראש הגיבורים - הרי אתה ידעת שאני גיבור גדול, איך העזת להילחם כנגדי? אמר לו - אני ידעתי שאתה גיבור גדול, אבל כל בני המדינה לא כולם מכירים אותך והיו יכולים לומר שאתה לא גיבור כל כך גדול, ועכשיו שניצחת אותי שאני ראש הגיבורים, כולם ידעו שאתה גיבור חזק מאוד ויפחדו מהמלך שיש לו עבד גיבור כ"כ כמוך. כך אמר שלמה, הקב"ה אמר שאף אדם לא ידע טעם של פרה אדומה ולכן חקר אחר טעמה, להראות שאפילו החכם מכל האדם ניסה בכל חכמתו להבין את מצוות פרה אדומה ולא הצליח.

כי תשא

ובאה התורה בפרשת פרה אדומה ללמדנו שיהודי צריך לקיים את המצוות כגזירת מלך כי המצוות הם נשגבות משכל אדם בשר ודם כמו שאמר ישעיה הנביא (פרק נה, ח-ט) שאמר הקב"ה "כִּי לֹא מִחֻשְׁבוֹתַי מִחֻשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דַּרְכֵי נְאֻם יְהוָה: כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כִּי גָבְהוּ דַרְכֵי מִדְּרָכֵיכֶם וּמְחֻשְׁבוֹתֵיכֶם מִמְּחֻשְׁבוֹתֵיכֶם".

אומר אור החיים הק' לכן אמרה התורה (במדבר יט, ב) "זאת חוקת התורה", ולא אמרה זאת חוקת פרה אדומה, שמכאן תלמד לכל התורה כולה שיהודי בא לקיים מצוה יחשוב בדעתו אני מקיים את המצווה רק בגלל שבורא עולם ציווה אותנו בתורה הקדושה, ולא בגלל שהמצווה הזאת מובנת בשכל ובהגיון, אם אדם מכבד את אביו ואימו בגלל שטרחו בשבילו הרי שלא קיים מצוה, אבל אם אדם כיבד את אביו ואימו רק בגלל שבורא עולם ציווה "כבד את אביך ואת אימך" (שמות כ, יב), ואנחנו מצווים לקיים דבריו של בורא עולם הרי שקיים את מצוות "כבד את אביך ואת אימך" כי מתי שאדם ינסה להבין בסוף הוא יכפור בבורא עולם, האמונה היא למעלה מן השכל כל אלו שניסו להבין את הנהגתו של בורא עולם בסוף הלכו וכפרו בבורא עולם" אומר השל"ה הק' אפילו יחיה אדם אלפיים שנה לא יצליח להבין עומק של שורש אחד מן התורה שדבריו של הקב"ה היא עמוקים מאוד ולכן בכל יום צריך להתחזק באמונה

ציווה בורא עולם וכך גם אם יהודי לא מבין איזה דבר שקורה איתו משמים הוא נשאר דבק בבורא עולם, וכמו בזמן קבלת התורה שאמרו ישראל נעשה ונשמע קיבלו עליהם את התורה והמצוות לפני שידעו את טעמם, וכך צריך לקיים את כל המצוות שבתורה.

המדרש אומר הקב"ה אמר למשה רבינו אני יגלה לך למה בני עבדו ע"ז בחטא העגל? כי האמונה שלהם היתה מבוססת על שכל וההגיון כל זמן שהיה מובן להם בשכל בהגיון הם האמינו בבורא עולם, אבל ברגע שלא הבינו בשכל קמו וכפרו בבורא עולם והלכו ועבדו ע"ז, משה רבינו אמר לבני"י אני עולה לשמים להוריד את לוחות הברית ואני יורד עוד 40 יום, ושראו שמשה התעכב שטעו בחשבון ובא השטן ואמר להם משה רבכם מת והשטן החשיך את העולם באמצע היום והוריד גשם בימי הקיץ, והצליח השטן לבלבל את בני"י עד שהלכו ועבדו עבודה זרה לעגל מזהב, המדרש אומר שעם ישראל טעו בחשבון משה רבינו אמר להם עוד 40 יום אני יורד מהר סיני והיו צריכים לספור 40 יום שלמים אבל לא ספרו 40 יום שלמים ולכן טעו בחשבון, יהודי צריך שהאמונה שלו לא תהיה מבוססת על שכל והגיון, ולכן נתן הקב"ה מצוות פרה אדומה זאת חוקת התורה מצוה בלי טעם כדי שיתרגלו לקיים מצוות גם שלא מבינים את הטעם אלא רק בגלל שהקב"ה ציווה.

כי תשא

עד שבא המלאך וסטר לו על פיו ואילו לא סטר לו היה אומר שבח יותר מדוד המלך, ושואלים חז"ל הרי לכל אדם ישנה בחירה מדוע אם כן מנעו ממנו לומר שירה? אלא אמרו חז"ל שנבוכדנצר ביקש לומר שירה בעוד שכיתרו על ראשו והכל טוב... וכי גדולה היא? רצו משמים לבדוקו כיצד יאמר שירה לאחר שסטרו על פניו? והנה מיד אחרי שסטרו המלאך הפסיק לומר שירה ששירה כזו אין לה ערך, לעומת זו דוד המלך אמר (תהילים קטז, ג) "צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא" אפילו שהיה כל ימיו בצרות ורדיפות אחיו רדפו אותו, ואח"כ שאול, ואחר כך בנו אבשלום, ודואג, ואחיתופל רדפו אותו וביקשו מפתו, ובכל זאת אמר דוד המלך שירה לקב"ה לכן חביב על הקב"ה ספר תהלים יותר משאר ספרים.

הרשעים לא מאמינים בהוקים

דוד המלך אומר בתהלים (ק"ט, קנ"ה) "רחוק מרשעים ישועה כי חוקיך לא דרשו", כשאדם חוזר בתשובה הקב"ה מלך מוחל וסולח, כשיהודי אומר לקב"ה אני רוצה לחזור בתשובה הקב"ה מוחל וסולח לו, אבל אין הדבר מובן בשכל, כי אם אדם יעמוד לפני שופט בכל זאת ייתן את הדין, אבל אצל בורא עולם הוא סולח, לכן הרשעים לא חוזרים בתשובה כי הדבר לא מובן להם בשכל, לכן "רחוק מרשעים ישועה" זו התשובה "כי חוקיך לא דרשו".

בבורא עולם שהאמונה תהיה מעומק הלב ולא מהפה ולחוץ.

ועיקר עבודת השם היא שיהודי בכל יום יתחזק באמונה, וכמה שיהודי יתקרב לתורה הוא יתחזק יותר באמונה כי כמה שיהודי לומד תורה הוא מבין כמה התורה היא עמוקה וכמה חכמה יש בתורה.

"זמירות היו לי חוקיך"

דוד המלך בספר תהלים (ק"ט, נד) אומר "זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי" אמר דוד המלך לפני הקב"ה - בשעה שהייתי בורח מאויביי ומתחבא במערות היו עלולים לעלות במחשבתי להרהר ח"ו מדוע עשה לי כך בורא עולם? וכדי להתחזק אפילו במצב הקשה ביותר היה דוד המלך לומד את מצות "פרה אדומה" והיה אומר כשם שחוקי התורה הם גבוהים מהבנת שכלו של בשר ודם כך גם הנהגת ה' בעולם הם גבוהים מהבנת שכלו של בשר ודם, ולכן אמר דוד המלך החוקים של התורה הם שהחזיקו אותי שהייתי מתחבא במערה, (ספרי, קורח סימן מו).

הגמרא בסנהדרין (דף צב ע"ב) אומרת ביקש נבוכדנצר מלך בבל לומר שירה בא מלאך גבריאל וסטר לו על פניו, אמר רבי יצחק אלמלא לא בא מלאך וסטר על פיו ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד המלך בספר תהלים כלומר שבא נבוכדנצר לומר שירות ותשבחות לקב"ה יותר מדוד המלך

כי תשא

אביו ואמו טרחו ודאגו בשבילו וכנגדה יש את המצווה שלא מובן טעמה כלל והיא מצות פרה אדומה שזו מצוה כנגד השכל וההיגיון, ולכן שילם הקב"ה לאותו גוי שכיבד את אביו דווקא בפרה אדומה שנולדה לו בעדרו, כי רצה הקב"ה להראות שזהו ההבדל בין עם ישראל לגויים, שאותו גוי בעבור כיבוד אב ואם הפסיד רווח עצום, אבל עם ישראל אפילו על מצוה שלא מובנת כלל על פי השכל וההיגיון נותנים את כל ממונם, ולכן שילם לו הקב"ה בפרה אדומה שזו מצוה בלי טעם, ובאו חכמי ישראל ושילמו לו עליה כל הון שבעולם אפילו שאין טעם במצווה, אבל כי כך ציווה בורא עולם בתורה הקדושה.

כל החוקים הם רק לתועלת האדם

גזירה גזרתי חוקה חקקתי ואן לך רשות להרהר אחריה, חוק פירושו מצוה בלי טעם, כמו למשל איסור בשר וחלב, איסור שעטנז "לא תלבש צמר ופשתן יחדיו" (דברים כב. יא), והיום אנחנו רואים אע"פ שיש הרבה מצוות שאין בהם טעם, אבל באו מדענים גויים וגילו שלאכול בשר וחלב ביחד הדבר מביא מחלות, ושלוששים בגד שהוא מצמר ופשתן יחדו מביא על העור מחלות, רואים אנו שמה שציווה בורא עולם הוא הדבר הטוב ביותר לגוף האדם וגם לנשמה שבורא עולם לא בא להכביד עלינו עול וטורח.

דמא בן נתינה

הגמרא במסכת קידושין (דף לא ע"א) מספרת על גוי מאשקלון ושמו דמא בן נתינה שהגיעו אליו חכמי ישראל לקנות אבן שהייתה חסרה באבני החושן, אמר להם אותו גוי שאינו יכול עכשיו למכור להם את האבן מכיוון שאביו ישן והמפתח מתחת לראשו, וחכמים הוסיפו עוד ועוד על הסכום של האבן היקרה כדי שישתכנע למכור להם את האבן, אמר להם אותו גוי אבא ישן ולא אעיר אותו משנתו בעבור כל הון שבעולם, ואומרת הגמרא שבעבור מצות כיבוד אב שקיים אותו גוי נתן לו הקב"ה שכרו ונולדה לו בעדרו פרה אדומה, ושבאו אליו חכמי ישראל לקנות את הפרה אדומה, אמר להם אותו גוי אין אני מבקש אלא שכר שהפסדתי בעבור כבוד אבא ונתנו לו חכמי ישראל מה שביקש.

ושואלים חז"ל הרי ידוע שהכל מדוקדק מן השמים בדיוק ומדוע הקב"ה שילם את שכרו לאותו גוי דוקא ע"י שנולדה לו פרה אדומה בעדרו, הרי יש הרבה דרכים לקב"ה לשלם לאותו גוי שכר על מצות כיבוד אב שקיים?

מה ההבדל בין יהודי לגוי?

אלא מבארים חז"ל שרצה הקב"ה ללמדנו את ההבדל בין עם ישראל לגויים, המצווה המובנת ביותר על פי השכל וההיגיון היא מצות כיבוד הורים שהרי כל אדם יודע כמה

כי תשא

הצדיק יורד כדי להעלות
יהודי לקדושה

ואומר רבנו הקדוש רבי חיים מצאנז, שסוד העניין של פרה אדומה שהיא מטהרת את הטמאים ומטמא את הטהורים שטמא שמזים עליו מהאפר נהיה טהור וטהור שנוגע באפר נהיה טמא, ושהיה בא יהודי טמא לבית המקדש היה הכהן מזה על הטמא את האפר של פרה אדומה והיה היהודי נהפך לטהור אבל הכהן נהיה טמא, והכהן היה מקריב מעצמו שיהיה טמא העיקר שהיהודי שבא לפניו יטהר.

וזו המעלה של הצדיקים שהרי הצדיק שנמצא בחברת אנשים פחותים שהם מטנפים את הפה שלהם הם יכולים להוריד בקדושה של הצדיק ולכאורה עדיף לצדיק להתרחק מאותם אנשים אלו אבל המדרגה של הצדיק שלפעמים הוא יורד ממדרגתו כדי להעלות את אותם יהודים אל הקדושה וזו ההקרבה של הצדיק שהוא מקריב מעצמו שיוורד כדי להעלות את אותם יהודים ולקרב אותם אל הקדושה.

רבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב בספר המעשיות מביא מעשה בבן של מלך שיום אחד החליט שהוא תרנגול והוריד את בגדיו והיה יושב מתחת לשולחן והיה אוכל את העצמות ואת שאריות האוכל שהיה נופל מהשולחן, וקרא המלך לכל הרופאים ולא

מצאו לו רפואה, עד שבא איזה אדם חכם והוריד את בגדיו וישב גם הוא מתחת לשולחן עם בן המלך ושאל אותו בן המלך מי אתה? אמר לו אני תרנגול והיה אוכל אתו את פירורי הלחם שהיו נופלים מן השולחן והיה מקפץ כמו תרנגול, ואחרי שלושה ימים אמר אותו חכם תביאו לי בגדים והיה מקפץ תחת השולחן והיה אומר גם תרנגול יכול ללבוש בגדים ושראה כך בן המלך גם הוא לבש בגדים ואחרי עוד כמה ימים אמר אני רוצה לשבת על כיסא ליד השולחן, והיה אומר גם תרנגול יכול לשבת ליד השולחן, וגם בן המלך חזר לשבת ליד השולחן כבני אדם וכך לאט לאט היה אותו אדם חכם עושה עד שבן המלך התרפא וחזר להיות כמו בן אדם,

והנמשל שלפעמים יהודי נופל לטומאה וכדי להחזיר אותו בחזרה אל הקדושה הצדיק צריך לרדת ולהתחבר אליו כדי להעלות אותו אל הקדושה, וזו המדרגה של הצדיקים שהיו באים אצל מו"ק הקדושים סידנא בבא סאלי ובבא מאיר יהודים פשוטים, אבל הם היו מלאכים והיו עסוקים בדברים עמוקים מאוד אבל שהיה נכנס יהודי פשוט היו מקרבים אותו ומדברים אתו כדי להעלות אותו ולקרב אותו אל הקדושה וזהו סוד ענינה של פרה אדומה שהיה הכהן כביכול יורד ממדרגתו ונהג לטמא כדי לטהר את אותו יהודי שהיה טמא.

המדרש שואל למה נקראת מגילת אסתר

כי תשא

כך הרבה ניסים אבל ברגע אחד עזבו את הקב"ה והלכו ועבדו ע"ז, מה שמביא את האדם לאמונה זו רק התבוננות שאדם יתבונן בשביל מה בא לעולם הזה? שיתבונן בבריאה שברא הקב"ה כמו שאומר דוד המלך "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית", איוב אמר "מבשרי אחזה אלוה", אם יתבונן האדם איך הגוף של האדם מתפקד באיזו חכמה מיד יבין שיש בורא לעולם.

רואים אנו שעם ישראל אף על פי שהגיעו לדרגה גדולה מאוד באמונה אבל ברגע אחד איבדו את הכל, בגלל שאמונתם לא הייתה מתוך עבודה ויגיעה, שהעולם נברא ומונהג על ידי הבורא עולם לבד, אלא אמונתם הייתה מתוך שראו ניסים גדולים מעל הטבע ולא מתוך התבוננות והכרה פנימית שהקב"ה הוא הבורא,

ללמד אותנו באה התורה שאסור לאדם להאמין בבורא עולם בגלל שרואה ניסים ונפלאות, אלא צריך האדם להגיע לאמונה מתוך התבוננות ויגיעה איך העולם נברא, ואין העולם יכול להיות ולהתקיים בלי מנהיג. אבל אם האדם מקיים את התורה והמצוות בגלל שראה ניסים מעל הטבע ולא מתוך שיתבונן וראה את כוחו וגבורתו של בורא עולם ממילא שיגיע למצב שיהיה בניסיון ולא יבין את הנהגתו של בורא עולם לא יקיים את המצווה ח"ו.

על שם אסתר המלכה ולא על שם מרדכי היהודי? אלא אומר המדרש מכיוון שאסתר הקריבה מעצמה ומסרה את עצמה להתחתן עם מלך גוי העיקר כדי להציל את עם ישראל ושיהודי מסכים להקריב מעצמו ואפילו אולי שמקריב את חיי העולם הבא שלו בשביל אדם אחר, המעלה שלו גדולה מאוד ולכן זכתה אסתר שהמגילה נקראת על שמה.

ולכן התורה אומרת זאת חוקת התורה ולא זאת חוקת פרה אדומה שמכאן תלמד לכל התורה שיהודי צריך להקריב למען חברו.

מראיית ניסים לא זוכים לאמונה

ועוד תירוץ אומרים רבותינו ז"ל שעם ישראל הגיעו לאמונה בבורא עולם לא מתוך עבודה ויגיעה שיש בורא לעולם שמנהיג את כל הבריאה כולה, לא מתוך התבוננות בריאה אלא מתוך שראו ניסים גדולים מאוד מעל הטבע, כמו עשרת המכות, קריעת ים סוף, והאוכל שהיה הקב"ה מוריד להם בכל יום מן השמים, ולכן בשעה שכבר לא ראו ניסים ולא ידעו היכן משה רבנו והיה להם קושיות ואי הבנה מיד הלכו ועבדו עבודה זרה.

ובאה התורה ללמד אותנו יסוד גדול יהודי לא יוכל להגיע לאמונה בבורא עולם על ידי ניסים ונפלאות לפעמים אדם אומר אם אני יראה נס גדול אני יחזור בתשובה, מניסים לא חוזרים בתשובה, בני ישראל ראו כל

כי תשא

10 גזעים ביום אלא בקושי רק חמישה שאל הנגר את החוטב עצים תגיד לי מתי פעם אחרונה שהשחזת את הסכין של הגרזן? ענה לו הפועל החוטב עצים ממתי יש לי זמן להשחזי את הסכין של הגרזן אני מהבוקר הולך לחטוב את העצים עד הערב, כי הייתי עסוק מאוד בניסיון לחטוב עצים.

לפעמים אדם נשאר באותו מקום הרבה מאוד זמן ולא מבין למה הוא לא מתקדם בחיים שלו והוא נמצא באותו מקום שהיה לפני 20 שנה, ולפעמים לא רק שלא התקדם אלא הוא פחות ממה שהיה פעם וגם ברוחניות, לפעמים אדם נמצא באותו מקום שהיה לפני 10 שנים אבל יהודי צריך להתקדם ולהוסיף עוד מצוות ועוד התקרבות לקב"ה, אבל אם יהודי לא יעצור רגע להתבונן וישחזי את הסכין, לעולם הוא לא יתקדם לפעמים צריך לעצור לרגע ולחשוב ולהתבונן כדי שיוכל להתקדם בחיים שלו.

לפעמים יהודי נשאר ברוחניות שלו אותו דבר במשך שנים רבות ולפעמים אפילו יורד ברוחניות ושואמרים לו תבוא לשיעור תורה, הוא אומר אני כבר עייף אני טרוד בפרנסה, אבל התורה מלמדת אותנו שיהודי צריך לעצור ולהתבונן ולבוא לשיעור תורה כדי להשחזי את הסכין כדי שיהיה לו את הכח להמשיך הלאה.

ולכן צריך האדם להגיע לאמונה בבורא עולם מתוך התבוננות כמו שאמר הנביא "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא כל אלה" אם יהודי קצת מתבונן בבריאה מיד הוא רואה את בורא עולם, וגם במצב שיש לו קושיות על הנהגתו של בורא עולם ולא מבין מדוע קרה הדבר נשאר הוא באמונתו, וגם מה שנראה לאדם כדבר לא טוב יאמין שמכיוון שהדבר הוא מבורא עולם בוודאי הוא טוב שאין רע ח"ו רק טוב, רק שהאדם לא מבין.

הבעל שם טוב אומר שכל יום יהודי חייב לעשות חשבון נפש ולהתבונן גם ברוחניות וגם בגשמיות ואם לא עושה כך לעולם לא יוכל להתקרב לקב"ה.

חשיבות ההתבוננות

רבינו ישראל הבעל שם טוב מספר מעשה באדם שהיה נגר וחיפש פועל שיביא לו עצים מן היער ומצא פועל ונתן לו וסיכם איתו שבכל יום יביא לו 10 גזעים של עצים והיה הפועל בכל בוקר קם מוקדם וחוטב עצים עד הערב, ואחרי כמה חודשים הוא רואה שכבר הוא לא מצליח לחטוב 10 גזעים בכל יום אלא רק 8 ואחרי שעברו עוד כמה חודשים הוא רואה שהוא לא מצליח לחטוב אפילו 8 גזעים ביום אלא רק חמישה, והוא בא לבעל הבית הנגר והוא מתנצל ואומר לו תדע לך אני לא נח לרגע אלא עובד מהבוקר עד הערב אבל אני כבר לא מצליח לחטוב

כי תשא

נשמה יתירה

הגמרא אומרת שבכל שבת יש לכל יהודי נשמה יתירה ובמוצ"ש הנשמה יתירה יוצאת מן האדם והאדם מרגיש חסרון בנפש שלו "שבת וינפש" ווי לנפש שהלכה, והדבר שמחזק את הנפש הוא חוש הריח ולכן תיקנו לברך על הבשמים במוצ"ש.

ידוע שבכל שבת קודש כל יהודי זוכה לנשמה יתירה והיא תוספת קדושה לנשמה וכל יהודי לפי הדרגה שלו יכול להרגיש את הנשמה יתירה למשל מסופר על רבנו החפץ חיים שבשבת היה קורן מהפנים שלו אור מיוחד מכח הנשמה יתירה, ויהודי פשוט במה הוא יכול להרגיש שיש לו נשמה יתירה על ידי אכילה ושתיה שבשבת יש לו תאבון לאכול יותר מיום חול.

רבנו הרמב"ן אומר, (ע"פ השיט"ק ביצה דף טז ע"א) שבשבת יש לאדם נשמה יתירה, היינו שכחה של הנשמה מתחזק, ויכולה הנשמה בקל להתמודד עם היצר, וקדושה זו מתווספת באדם בשבת היא תוספת כח לנשמה, והיא הנקראת נשמה יתירה.

ואמרו חז"ל שבשבת יש לכל איש ישראל נשמה יתירה, ביאור העניין, שנאמר (בראשית ב, ז) "ויפח באפיו נשמת חיים", וכח ההשפעה שבא מהש"ת אין ביכולת כלי הגוף לקבל הכל וכמו כלי שממלאין אותו עד שנשפך על שפתו מבחוץ, כמו כן נשאר כח הנשמה

שאינה נכנסת באדם, וכפי מה שמתקן הגוף נמשך בו יותר כח הנשמה, ולזאת בשבת קודש ניתוסף קדושה בעולם ומאיר אור הנשמה, וכמו כן על ידי המילה מתקדש הגוף להארת הנשמה.. וביום השביעי שבת ויינפש, סופי תיבות "שתיים", רמז לשתי נשמות שיש בשבת, (ע"פ בעל הטורים על הפ' שבת וינפש).

וכן הגמרא במסכת ביצה (דף טז ע"א) ובמס' כת תענית (דף כז ע"ב): דאמר רבי שמעון בן לקיש: נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו, שנאמר: 'שבת וינפש', כיון ששבת יצאה - ווי, "אבדה נפש", לכן במוצ"ש מריחין בבשמים כי הנשמה יתירה יצאה ומרגיש חסרון לכן מריח בבשמים להחזיר אותו חסרון שיצא, ולמה דווקא מריח כי חוש הריח הוא הדבר הכי רוחני שיש לאדם.

וכתב ערוך השולחן (סימן רצ"ז סעיף א מהלכות שבת): הטעם שמברכים על הבשמים בהבדלה מפני שבשבת יש נשמה יתירה, ובמוצאי שבת הולכת מהאדם, ויש כאן חלישות הדעת, והבשמים מחזקים הנפש, שכל ריח טוב מחזק הנפש.

הנשמה היתירה היתה בכל ימות השבוע

ואומר הזוהר הקדוש (מדרש הנעלם יא ע"א, ועי' בסידור האר"י ז"ל על ישמח משה במתנת חלקו)

כי תשא

יכולים להביט בפניו של משה רבינו וממה קרן אור פניו של משה? מכל אותם כתרים רוחניים של כל עם ישראל כל הנשמות יתירות שהיו בעם ישראל נלקחו מהם וניתנו למשה רבינו ולכן קרן אור פניו של משה.

פיקדון ביד משה רבינו

אומר הצדיק הקדוש מרן רבי יעקב אבוחצירא זצוק"ל דע לך שכל הכתרים הרוחניים האלו הן כל אותן נשמות יתרות הן היו כל השבוע אצל משה רבינו, אבל כשמגיע יום השבת משה רבינו מחזיר אותן לעם ישראל, ומשה רבנו הוא שומר על הפקדון בנאמנות כמו עבד נאמן ששומר את הפיקדון, והוא מה שאנחנו אומרים בכל שבת בתפילה (תפילה שבת שמו"ע) "ישמח משה במתנת חלקו", משה רבנו שמח בחלק שלו ולא רוצה לקחת כתרים הרוחניים של בני ישראל "כי עבד נאמן קראת לו", כמו עבד נאמן ששומר בנאמנות על הפקדון כך משה רבנו שומר בנאמנות על הפקדון "כליל תפארת בראשו נתת לו בעומדו לפניך על הר סיני", מה הפירוש "כליל תפארת בראשו נתת" זה אותו כתר רוחני אותה נשמה יתירה שהקב"ה נתן למשה רבינו במעמד הר סיני.

ואומרת לנו התורה הקדושה בסוף הפרשה שקרן אור פניו של משה רבינו עד שמרוב האור שיצא מפניו של משה לא יכלו להביט בפניו של משה רבינו והיה משה מדבר עם

שלפני חטא העגל לכל יהודי היה נשמה יתירה כל השבוע לא רק בשבת קודש אלא כל השבוע היה נשמה יתירה ואחרי שבני ישראל חטאו בעגל נלקח מהם הנשמה יתירה ביום חול וחזרת אליהם בכל שבוע ביום שבת.

הגמרא במסכת שבת (דף פח ע"א) אומרת דרש ר' סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופירקום, שנאמר "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".

במעמד הר סיני כל יהודי זכה לשני כתרים

הגמרא אומרת במסכת שבת (שם) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע והסכימו לקבל עליהם את התורה ירדו שש מאות אלף מלאכים מן השמים והניחו על ראשו של כל יהודי שני כתרים רוחניים שזו הנשמה היתירה ובשעה שבני ישראל חטאו בחטא העגל ירדו 120 ריבוא מלאכי חבלה ולקחו בחזרה את אותם כתרים רוחניים מבני ישראל ומה עשו המלאכים עם אותם כתרים נתנו את כולם למשה רבנו לכן התורה הקדושה אומרת לנו שבני ישראל לא יכלו להביט בפניו של משה "כי קרו אור פניו" היה יוצא אור מיוחד של קדושה חזקה מאוד ומרוב הקדושה לא היו

כמה גדול כה החזרה בתשובה

הגמרא במסכת עבודה זרה (דף ד ע"ב) אומרת אמר רבי יהושע בן לוי לא היו ישראל ראויים לאותו חטא לעבוד עבודה זרה בחטא העגל אלא הקב"ה סיבב את העניין כדי להורות תשובה, שנאמר (דברים ה, כו) "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים" וגו'.

הגמרא אומרת (נדרים דף לט ע"ב) יש כמה דברים שקדמו לבריאת העולם ואחד מהם הוא התשובה שהתשובה קדמה לבריאת העולם, המדרש (ילקוט שמעוני בראשית ס' יב) אומר בשעה שבא הקב"ה לברוא את העולם באו מלאכי השרת לקב"ה ואמרו לו ריבוננו של עולם אתה רוצה לברוא את האדם אבל האדם עתיד לחטוא ולהכעיס אותך ואתה תחריב את העולם בחזרה ולכן עדיף שכלל לא תברא את העולם אמר להם הקב"ה התשובה קדמה לבריאת העולם שאע"פ שהאדם יחטא אבל יכול לעשות תשובה ולהינצל.

לפעמים יהודי חושב על מה אפשר לעשות תשובה, ושהקב"ה ימחל ויסלח על העוונות מתי שנכשל באיזו עבירה קלה בעבירה פשוטה אבל אם נכשל בעבירה חמורה עליה אי אפשר לחזור בתשובה.

לכן באה התורה בפרשת השבוע ומאריכה לספר לנו על חטא העגל שאחת העבירות

בני ישראל עם מסווה עם מסכה, וכל האור הרוחני המדובר הם אותם הכתרים הרוחניים של כל עם ישראל שאחרי חטא העגל העביר הקב"ה כל הכתרים הרוחניים האלו למשה רבינו ולכן קרן אור פניו.

מסופר (גדולת רבינו ישראל בעש"ט עמ' נח) על הצדיק הק' הבעש"ט שפעם אחת א"ל אני רוצה ללכת להתארח בשבת לכפר אחד ונסע עם תלמידיו וראה בבית הכנסת ציבור קטן והתפללו מאוד מהר וסיימו את התפילה וכל אחד הלך לביתו ותלמידי הבעש"ט היו מתפללים מילה במילה לאט ולא הבינו מה מצא הבעש"ט בבית הכנסת הזה שבא מרחוק, וכך בשבת בבוקר התפללו במהירות גדולה והגיע סעודה שלישית הגיע צאת שבת ואף אחד לא מגיע אחרי שעתיים הגיעו כל היהודים והתפללו ערבית ולא הבינו מה קרה למה התעכבו כל כך הרבה? הסביר היהודי לבעש"ט וא"ל אנחנו בסעודה שלישית הולכים לבית של אחד היהודים ואוכלים שם ובקושי אנחנו שומרים את השבת, אבל אנחנו יודעים שיש לנו נשמה יתירה בשבת ולפני שאבא שלי מת א"ל תדאג שיהיה לי עשר יהודים בשעה שהנשמה שלי יוצאת, אבא שלי לימד אותי מתי שהנשמה יוצאת צריך שיהיה עשרה יהודים, ובמוצ"ש הנשמה יתירה יוצאת, לכן אני דואג שבכל מוצ"ש יהיו בבית שלי עשרה יהודים, ואמרו התלמידים עכשיו אנחנו מבינים למה באנו לכאן.

כי תשא

הקב"ה אבל לוחות הברית השניות מעשה
בשר ודם "פסול לך", אתה תעשה לוחות
הברית השניות, והיו לוחות הברית עשויים
מאבן יהלום, ואומר המדרש (שמו"ר מו, ב)
אמר משה לקב"ה רבש"ע למצוא אבן קטנה
של יהלום קשה מאוד, אבן כזו גדולה מנין?
אמר לו הקב"ה לך תחפור מעט באהל שלך
ותמצא שם מחצב של יהלומים הלך משה
וחפר ומצא שם מחצב של יהלומים ואמר לו
הקב"ה "פסול לך" הפסולת תהיה שלך מה
שנשאר אחרי שחצבת מהשיריים יהיה שלך
וממנה נתעשר משה רבינו.

ושואל רבינו רבי נתן מברסלב הרי יהלומים
הם הדבר הכי יקר שיש בעולם א"כ למה
קרה להם פסולת "פסול לך" מהפסולת יהיה
שלך? אלא באה התורה ללמד אותנו שהדבר
הכי יקר שיש בעולם זו התורה וליד התורה
הכל נחשב כפסולת, לכן אמר לו "פסול לך"
הפסולת תהיה שלך.

וראית את אחורי ופני לא

ירא

משה ביקש מה' (שמות לג, יח) "ויאמר הראני
נא את כבודך" א"ל הקב"ה למשה "לא תוכל
לראות את פני כי לא יראני האדם וחי",
"וראית את אחורי ופני לא יראו", לאחר
שהאדם נפטר מן העולם זוכה לראות את
השכינה את בורא עולם שנאמר "כי לא יראני
האדם וחי", וחי לא יראה אבל לאחר שמת

החמורות ביותר בכל התורה היא עבודה
זרה, ועם ישראל עבדו עבודה זרה בחטא
העגל ומתי? אחרי שראו את כל הניסים
והנפלאות שהקב"ה עשה להם ואף על פי כן
בשעה שהתחרטו ועשו תשובה הקב"ה מחל
וסלח להם על שעבדו עבודה זרה, והכל כדי
ללמד אותנו לדורות שעל הכל אפשר לעשות
תשובה ואפילו על העבירה החמורה ביותר,
אבל אמרו חז"ל (יומא דף פה ע"ב) "האומר
אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין
בידו לעשות תשובה" ולכן אמרו חז"ל לא
עבדו ישראל עבודה זרה בחטא העגל אלא
כדי לתת פתח לבעלי תשובה.

והמדרש אומר (בראשית רבה פ"א, ב) אמר רבי
לוי גדולה תשובה שמגעת עד כיסא הכבוד
ברגע אחד שיהודי מהרהר בליבו תשובה הוא
מגיע למקום הגבוה ביותר.

עין הרע

המדרש אומר בוא ותראה כמה קשה עין
הרע שהסיבה שלוחות הראשונות נשברו
בגלל שנתן אותם הקב"ה בפרסיה ולכן
לוחות הברית השניות נתן אותם הקב"ה
למשה בצנעה שלא ישלוט עליהם עין הרע.

הפסולת תהיה שלך

ואחרי שהקב"ה מחל לעם ישראל על חטא
העגל אמר הקב"ה למשה (דברים י, א) "פסול
לך שני לוחות אבנים כראשונים", לוחות
הברית הראשונות היו מעשיו ידיו של

כי תשא

קדימה הוא לא מבין מה הקב"ה עושה, אבל כשעוברים השנים והאדם מסתכל אחורה הוא מבין שהכל היה לטובה וזהו פירוש הפסוק "וראית את אחורי" תסתכל אחורה תבין, אבל "ופני לא יראו" כלומר מה שיהיה בעתיד "לא יראו".

יראה. מה הפירוש "וראית את אחורי ופני לא יראו"? הרי הקב"ה אין לו גוף ואין לו דמות הגוף? אלא אומר החתם סופר (תורת משה ד"ה וראית), ששאל משה למה צדיק ורע לו רשע וטוב לו? אמר לו הקב"ה שאדם מסתכל

כי תשא

הילולת הרה"ק רבי
אלימלך מליז'ענסק
זי"ע"א

התנאים היה תנא ואם היה בדור הנביאים היה נביא ואם היה בזמן האבות הקדושים היינו אומרים בתפילה ואלוקי אבימלך כמו שאומרים אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב.

גדולי הצדיקים אמרו על רבי אלימלך שתי ידיו כשתי לוחות הברית ועשר אצבעותיו כעשרת הדיברות.

והיו באים לרבי אלימלך אלפי יהודים ואפילו מארצות רחוקות כדי לזכות להתברך בפיו של הצדיק וכדי לזכות לראות פנים של יהודי קדוש.

מדברי התורה שאמר
בסעודה שלישית נכתב נועם
אלימלך

רבי אלימלך היה מדבר בכל שבת בסעודה שלישית והיו באים הרבה מאוד יהודים לשמוע את דברי התורה מרבי אלימלך ובמוצ"ש היה יושב בנו של רבי אלימלך קראו לו רבי אליעזר והיה כותב את כל מה ששמע מאביו בסעודה השלישית וביום ראשון שהיה מגיש את הכתבים לפני רבי אלימלך היה רבי אלימלך מתפלא וכי אני זה שאמרתי דברים קדושים אלו? שהייתה השכינה מדברת מתוך גרונו.

רבי אלימלך לא הסכים להוציא את הספר נועם אלימלך בעודו חי אלא רק לאחר

בעזרת השם ביום חמישי בערב ליל כ"א באדר יחול יום ההילולה, של הרב הקדוש צדיק יסוד עולם שהיה מגדולי הצדיקים שהיו לעם ישראל, רבינו הקדוש והטהור רבי אלימלך מליז'ענסק זצוק"ל מחבר הספר הקדוש "נועם אלימלך".

והשנה ימלאו מאתים שלושים וחמש שנים לפטירתו של הצדיק. (235)

מעלתו וגדולתו של בעל
הנועם אלימלך

רבי אלימלך היה תלמידו של המגיד ממעזריטש, והוא פרסם בעולם את תורתו של רבנו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב.

הצדיק הקדוש רבי אלימלך היה איש אלוקים קדוש ואי אפשר במילים לתאר את גודל קדושתו עד שאמרו עליו גדולי הצדיקים רבי אלימלך בדורו כרבי שמעון בר יוחאי בדורו.

הרב הקדוש רבי נפתלי מרופשיץ זצוק"ל שהיה תלמידו של הנועם אלימלך הוא כותב על רבי אלימלך שאם היה רבי אלימלך בדור האמוראים הוא היה אמורא ואם היה בדור

כי תשא

מידת העקשנות ומידת האכזריות ומידת העצלות ומידת הכעס ומידת הגאווה ומידת התאוה.

והדבר השני הוא שאין מציאות בעולם שאדם יצליח להתגבר במלחמה עם היצר הרע אלא רק על ידי שידבק בצדיקים והכח של הצדיק להבעיר את הניצוץ הכבוי שנימצא אצל כל יהודי, וז"ל דע לך כי במלחמה עם היצר הרע אין אדם יכול להתגבר על היצר הרע אלא רק על ידי שהוא קרוב לצדיק ומכח קדושת הצדיק להשפיע על האדם קדושה שיצליח להתגבר על היצר הרע, נועם אלימלך פ' יתרו.

כל השפע יורד לעולם דרך הצדיק

כל הברכה שהקב"ה מוריד לעולם זה דרך הצדיק וכמה שאדם קרוב לצדיקים כך השפע והברכה שלו גדול יותר.

לצדיק יש בה להדליק את הניצוץ הקדוש שבכל יהודי

וכותב רבי אלימלך שהכח של הצדיק זה לעורר כוחות של קדושה שחבויים בתוך נשמתו של יהודי ועל ידי שבאים לצדיק אז זוכים שכל מיני כוחות של קדושה שהיו חבויים בתוך נשמתו של האדם פתאום הם מתעוררים ואז ניכנס באדם כח של קדושה ורצון להתקרר לריבונו של עולם, הצדיק

שהסתלק מן העולם ושנתיים אחרי שנפטר רבי אלימלך בנו רבי אליעזר הוציא את הספר הנועם אלימלך, ובספר הקדוש הזה כתוב דברי תורה וחסידות ודברי קבלה הספר הזה יתפרסם מאוד בכל העולם.

הסבא שלנו הקדוש בבא מאיר תמיד היה רגיל ללמוד בספר נועם אלימלך וכשהיה יהודי היה בא לקבל ברכה שנוסע לדרך רחוקה היה אומר לו הצדיק תיקח אתך את הספר נועם אלימלך ותהיה לך שמירה גדולה בדרך, וגם היה אומר הצדיק שכל יהודי יקפיד שיהיה לו בבית את הספר נועם אלימלך וכל בית שיש בו את הספר נועם אלימלך לא יכולים להיכנס שום רוח רעה ויצר הרע, ומסופר על אחד מגדולי הצדיקים שלא היה נכנס לבית שלא היה בו את הספר נועם אלימלך ואם הצדיק היה צריך להיכנס לבית היה שולח את השמש שלו שיכניס לבית את הספר נועם אלימלך ורק לאחר מכן היה ניכנס.

שני דברים עיקריים בעבודה ה'

רבי אלימלך כותב בספר שלו שני דברים שהם עיקריים בעבודת השם.

הדבר הראשון הוא שעיקר העבודה של האדם בעולם הזה כדי להכניע את המידות הרעות שבשביל זה בא לעולם, רבי אלימלך כותב לא ניברא האדם בעולם הזה אלא לשבר את המידות הרעות שיש בו לשבור

כי תשא

תפילת רבי אלימלך

ועיקר התפקיד של הצדיק זה להרבות באהבת ישראל וכך כותב רבי אלימלך בתפילה: אדרבה ותן בליבנו שניראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך, ואל יעלה בליבנו שום שנאה מאחד על חברו, חלילה, ותחזק אותנו באהבה אליך, כאשר גלוי וידוע לפניך, שיהא הכול נחת רוח אליך.

אל תשכח שאתה בן של מלך

מסופר שרבי זושא סיפר לאחיו רבי אלימלך שפעם אחת, בן המלך סרח עליו, לכן החליט להוציאו מארמון המלוכה. באותו זמן, היה אדם אחד שחיבתו למלך לא ידעה גבולות, לכן מכר את כל מטלטליו ובא לעיר המלך, כה, וביקש לעבוד בארמון המלך, ולו בע"בודה הפשוטה ביותר, על מנת שיהיה קרוב למלך. ניתנה לו העבודה, במרתפי הארמון, להסיק את ההסקה המרכזית של הארמון, האיש שמח מאוד, ועשה מלאכתו נאמנה, כיון שאהב את המלך, לכן דאג שיהיה החימום בארמון מתאים כמה שאפשר למזג האוויר. המלך הרגיש בשינוי לטובה שחל בארמון ושאל על ה"פועל" החדש וביקש לראותו. שמח האיש ובפגישה סיפר למלך שהוא מאוד אוהב את המלך ולכן עזב הכל

בכח עבודת השם שלו בקדושה יכול לעורר כוחות קדושה שטמונים בעמקי נשמתו של רשע ולגרום לו לחזור בתשובה.

כל עבודת ה' בנויה על אהבת ישראל

רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב יסד בעולם דרך בעבודת השם של אהבת ישראל ושמחה והתלהבות בעבודת השם ורבינו הבעל שם טוב העביר את כל הדרך של עבודת השם לרבינו הקדוש רבי דב בער המגיד ממעזריטש והמגיד ממעזריטש הוא היה הממשיך של רבינו הבעל שם טוב ורבינו הקדוש רבי אלימלך היה התלמיד של המגיד ממעזריטש.

ורבי אלימלך כותב בספרו הקדוש נועם אלימלך (עי' בספר צנתרות הזהב ח"ג עמ' יב) הלוואי שהייתי אוהב את הצדיק הגדול ביותר כמו שהקב"ה אוהב את הרשע הגדול ביותר, שהקב"ה אוהב כל יהודי והיהודי ואפילו את היהודי הרשע הגדול ביותר הקב"ה אוהב אותו.

רבי אלימלך מליז'ענסק אומר שכל עבודת השם בנויה על אהבת ישראל, והיה רבי אלימלך אומר "הלוואי שהייתי אוהב את הצדיק הגדול ביותר כפי שהקב"ה אוהב את הרשע הגדול ביותר בישראל", אהבת ישראל פירושה לאהוב אפילו רשע גמור כאילו היה צדיק גמור.

כי תשא

הנם עם בת הרבי מרימינוב

מסופר שלרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מריי מינוב היתה בת שהיתה כבר בת שמונה עשרה, אבל היתה נמוכה מאוד ולא גבהה והייתה כמו ילדה קטנה ואף אחד לא הציע לה שידוך ועשו לה סגולות ורפואות ולא עזר כלום, וכשיצא שמעו הטוב ומופתים הנוֹראים של רבי אלימלך, אשתו של הרבי מריי מינוב דחקה בו תיקח את הבת לרבי אלימלך שהוא מפורסם בניסים גדולים ולקח את הבת אצל רבי אלימלך, ורבי אלימלך הניח את ידו מעל ראשה והייתה גבוהה עד שאמר לו רבי עד כאן מספיק, א"ל אבל מה עם שידוך א"ל עוד חודש ימים יבוא שידוך טוב א"ל רבי ומה עם נדוניה אני עני מרוד א"ל כמה אתה צריך א"ל שלש מאות מטבעות כתב רבי אלימלך פתק לכבוד יהודי פלוני אני מבקש מימך שתיתן לרבי מרימינוב שלש מאות מטבעות ובשכר זה יהיה לך ישועה גדולה ואחרי חודש היה שידוך ועכשיו צריך כסף והלך לעיר ופגש בדרך אותו יהודי וא"ל יש לי מכתב להביא לך מרבי אלימלך קרא את המכתב ומיד הוציא את השק עם הכסף ונתן לו א"ל אתה לא ניראה אדם עשיר מניין לך סכום כזה גדול א"ל יש לי פונדק ולא הרווחתי השנה כי ירד שלג גדול ולא היו עוברים ושבים הרבה ולא היה לי איך לשלם שכירות לפריץ והפריץ שם אותי בבית הסוהר יחד

רק בכדי להיות קרוב למלך. המלך התרגש, ושאל את האיש מה מבוקשו ותעש. ביקש האיש שמעונו יהיה סמוך לחדר המלך על מנת שיהיה קרוב אליו ביותר. המלך אמר שאין אפשרות כזו. אך מסכים לתת לו חדר ממול הארמון, כך שיהיה לו חור ובו יוכל להשקיף לחדרו של המלך ולראותו כל זמן שיחפוץ. שמח האיש מאוד. לימים שמע בן המלך על האיש דפק על דלת ביתו וביקש לראות את אביו המלך כיון שמתגעגע אליו, האיש הסכים וכך התחלקו ב"חור" המשקיף לבית המלך. לאחר מספר ימים פנה האיש לבן המלך ואמר לו, ראה נא, אני אדם חיצוני לכן ניתן לי רק חור להשקיף על המלך, אבל אתה הלוא בן המלך, אם רק תתנהג כשורה תוכל לשבת עם המלך בשולחן אחד בזמן סעודתו. שמע בן המלך את המוסר, חזר לארמון ביקש סליחה מאביו המלך וכך זכה להיות מרואי פני המלך יום יום.

וכאן פנה שוב רבי זושא לרבי אלימלך, מלך מלך, זושא איש פשוט, אך אתה מלך, כיון שתלמיד חכם גדול אתה, לו רק תתנהג כשורה, ותשמור את עיניך פיך ואוזנך, הרי שתהיה יושב ראשונה במלכות, מרואי פני המלך. הדברים נכנסו לליבו של רבי אליי מלך, והחליט ללכת ללמוד דרכי עבודת ה' אצל המגיד ממעזריטש, לאחר התקרבותו של רבי אלימלך למגיד, החל הוא ואחיו רבי זושא לערוך גלות על מנת לקרב את ישראל לאביהם שבשמים.

כי תשא

עם אשתי וילדי הקטנים, ויום אחד שבא לתת אוכל אמרתי לפריץ תוציא אותי ואני אלך לאסוף צדקה והיום הצלחתי לסיים לאסוף ואני בדרך לבית של הפריץ לתת לו הכסף ובדיוק פגשתי אותך, ואחרי שנתן לרבי מר"י מינוב את כל הכסף שאסף מיד הלך אותו יהודי לרבי אלימלך א"ל עכשיו מה יהיה איתי א"ל עד שתגיע לעיר הפריץ ימות ולא תצטרך לשלם וכך היה.

רבי אלימלך ביקש שיהזיר לו את המטבע

ומסופר שפעם היה יהודי אחד שהיה עשיר גדול וירד מנכסיו ונעשה עני ואביון והיה רגיל לתרום הרבה כסף לרבי אלימלך ואש"תו אמרה לו תלך לרבי לבקש ברכה והיה מתבייש עד שהגיע ראש השנה והלך ועשה ראש השנה עם רבי אלימלך ובסוף ראש השנה א"ל רבי אלימלך תישאר אתנו עד אחרי סוכות ונישאר, ואחרי סוכות שבא לצאת נתן לו רבי אלימלך שלושה מטבעות נחושת והתחיל להצטער בשביל מה נשא"רתי כל כך הרבה זמן בשביל שלושה פרו"טות שאי אפשר לקנות בהם שום דבר ואחרי שיצא לדרך חזרה ויצא כבר מהעיר פתאום הגיע אחד מבני הבית וצועק הרבי קורא לך שתחזור בחשרה וכשחזר א"ל הרבי תחזיר לי מטבע אחד ותשאיר אצלך רק שני טבעות ואותו יהודי עוד יותר הצטער ויצא לדרך

ובאמצע הדרך ניגשו אליו שלושה נערים עם תיק גדול וא"ל אתה רוצה לקנות את התיק ואת מה שבתוכו? א"ל בכמה כסף? א"ל שלוש מטבעות מטבע לכל אחד, ופתח התיק וכל התיק היה מלא בשטרות של כסף, אבל הנערים היו מהכפר ולא ידעו מה זה הדפים האלו ורצו מטבעות כי זה מה שהם הכירו ואמר יש לי רק שתיים ולא הסכימו כי כל אחד רצה מטבע בסוף עלה לו רעיון אמר אני אקח רק את הדפים ואני אתן שתי מטב"עות והשלישי ייקח את התיק והסכימו ונתנו לו השטרות והיה הרבה מאוד כסף והמשיך בדרכו ופתאום התחילו הנערים לריב כי הש"לישי לא רצה את התיק רצה את המטבע עד שלקחו התיק וזרקו לתוך האש ופתאום הגיע המושל של העיר ואמר שנפל לו מהע"גלה מקודם תיק גדול מלא בכסף וראה התיק כולו באש ואז הבין שהכל נשרף ואין מה לע"שות והוציא את החרב שלו והרג את שלשת הנערים והלך והיהודי עומד מהצד ורואה את הכל ואז הוא אומר עכשיו אני מבין למה רבי אלימלך לקח ממני המטבע השלישי כי אם היה משאיר אצלי הייתי קונה גם התיק ואז המושל היה מוצא אצלי והיה מוציא אותי להורג אבל בזכות שקניתי רק השטרות ניצ"לתי ונעשה עשיר גדול.

וכשבא לרבי אלימלך אמר לו רבי אלימלך היה איזה אבא שלפני שניפטר היה לו הרבה שדות ואמר לבנים שלו תחפרו בשביל

כי תשא

שהוא יהודי ושגדל והיה נער יום אחד צעק על אחד הפועלים של הפריץ ואותו פועל קרא לו יהודי עלוב שכמוך למה אתה צועק עלי, ומיד הלך לספר לאביו הפריץ והפריץ כעס על אותו פועל וא"ל אם שוב פעם תיקר רא לו כך אני יוציא אותך להורג ואחרי כמה חודשים שוב הנער צעק על הפועל והפועל קרא לו שוב יהודי עלוב ואז ניגש הנער וא"ל תספר לי בדיוק מי אני ואם לא, אני יספר לאבא לפריץ והוא יוציא אותך להורג וסיפר הפועל לנער שהוא יהודי ואביו ואמו ואחור תו הצליחו לברוח והוא נישאר והפריץ גידל אותו כמו בנו ומה עשה הבן קם וברח והגיע לליז'ענסק לרבי אלימלך וסיפר לו כל המעשה שה א"ל רבי אלימלך שהמעשה נכון ושהוא יהודי אבל שיברח מחוץ למדינה כדי שאביו הפריץ לא יתפוס אותו, ולפני שיצא כתב לו פתק ואמר לו שישמור על הפתק הזה ויפתח אותו רק סמוך ממש לפני החופה והנער ברח מחוץ למדינה והלך ללמוד תורה וגדל בתורה והציעו לו שידוך והתארס ושעמד להחתן לפני החופה ניזכר מה שאמר לו רבי אלימלך והוציא את הפתק סמוך לחופה והיה כתוב בו הייתכן שאח יישא את אחותו, ואותו בחור הלך לאבא של הכלה והתחיל לחקור אותו והתברר שהכלה היא אחותו והמחותן זה אבא שלו, והם היו בבית הסוהר אצל הפריץ והבריחו אותם והם ברחו, ורבי אלימלך ראה את כל זה ברוח הקודש.

שמוביל לשדות יש שם הרבה כסף וחפרו ולא מצאו כלום אבל בגלל שחפרו שירד גשם הכל התמלא במים וכך גדלו בשדה פירות מאוד טובים ואז הבינו שמה שאמר האבא לחפור זה כדי שיהיה הרבה מים, כך האדם צריך לדעת שגם אם הוא לא מבין כל מיני דברים אבל הוא צריך ללכת באמונה שלימה עם הברכה של הצדיק.

הייתכן שאח יתחתן עם אחותו?

מסופר שהיה יהודי אחד שהיה שוכר חנות מן הפריץ של העיירה ולא היה לו איך לשלם דמי השכירות ואותו פריץ לקח את אותו יהודי ואשתו והיה לו בן ובת והכניס אותם לבית הסוהר וקצב הפריץ זמן שאם לא ידאג לשלם יוציא אותו להורג, והפריץ ביקש סכום כסף גדול מאוד שלא יכול היה אותו יהודי להשיג ושראו הקהילה היהודית שאין סיכוי שיצליחו לגייס את אותו סכום של כסף פרצו בלילה לבית הסוהר והבריחו את אותו יהודי ואשתו והבת ואחרי שיצאו נזכרו שלא לקחו את התינוק הקטן וששכחו אותו שם אבל כבר היה מאוחר ואם היו חוזרים היו תופסים אותם ומוציאים את כולם להורג והבריחו את אותו יהודי ואשתו ואת הבת מחוץ למדינה ושגילה הפריץ שהם ברחו והתינוק נישאר לקח הפריץ את התינוק וגיי דל אותו בתוך הבית כמו בנו והילד לא ידע

כי תשא

הרואה למרחוק

מסופר שהיה איזה יהודי עשיר שבא להתברך אצל רבי אלימלך וא"ל רבי תן לי עצה טובה וברכה כדי שאני יצליח וכל שאלה ששאל היה עונה לו הצדיק וא"ל העצה הכי טובה בשבילך זה שכשאתה עכשיו חוזר בדרך חזור אם תישמע איזה קול צעקה תלך לשם ותיראה מה אתה יכול לעזור לו כי משם תבוא לך הישועה ולא הבין מה הצדיק אומר לו אבל כשחזר העשיר בדרך שמע קול צעקה וניכנס ליער וראה איזה עגלה ששקועה בתוך הבוץ והאיש שם צועק לעזרה והתקרב רב העשיר וקשר חבל לעגלה שבבוץ וקשר את הצד השני של החבל לעגלה שלו והצליף מכות בסוסים והצליח להוציא את העגלה מן הבוץ ומצא שם אדם שהיה חלש מאוד ולא היה יכול לדבר והעלה אותו לעגלה וכיסה אותו בשמיכה ונתן לו לשתות וכשהגיעו ליער הביא אותו לבית שלו ונתן לו לאכול ונתן לו מיטה לישון ולמחרת קם וא"ל דע לך עשית לי טובה גדולה מה אני יכול להחזיר לך א"ל שום דבר א"ל אולי בכל זאת אתה ממש הצלת את חיי א"ל שום דבר יש לי הכל ואני שמח שהצלתי בן אדם ממוות א"ל מה השם שלך ומה הכתובת שלך והלך ואחרי כמה שנים העשיר ירד מנכסיו ולאט לאט לא נישאר לו כלום עד שניהפך לעני ואביון והיה מחזר על הפתחים ואז יום אחד עמד

בכניסה לעיר לקבץ נדבות ופתאום ראה איזה עגלה מפוארת עוצרת לידו ויורד משם איזה אדם לבוש בבגדים מכובדים ושאל אותו אתה יהודי? אותו עני ניבהל מי יודע מה יעשו לו וברח והגוי ציווה למשרת שלו לך תרדוף אחריו עד שתתפוס אותו ותביא אותו אלי ורץ אחריו עד שהצליח לתפוס אותו והביא אותו לפני הגוי וא"ל הגוי איך קוראים לך? וענה לו את שמו ומיד הוציא הגוי את הפנקס וראה שהוא זיהה את אותו יהודי שהציל אותו ואת העגלה שלו מן הבוץ לפני חמש עשרה שנה א"ל מה קרה שאתה עני הרי אתה היית עשיר א"ל היתה לי חנות של יין ושנה אחת החמיץ לי כל החביות יין וכך לאט לאט הפסדתי עד שמכרתי כל רכושי ונהפכתי לעני ואביון א"ל הגוי לפני כמה ימים התמנתי להיות מושל בכל העיר ורשה ואני רוצה להכיר לך טובה ונתן לו חנות גדולה במתנה ונתן לו סכום כסף גדול וחזר להיות עשיר כמו בהתחלה ואז נסע לנועם אלימלך וא"ל רבי לפני 15 שנה שאלתי אותך כל מיני שאלות ולא ענית לי עליהם ואמרתי לי העצה הכי טובה בשבילך זה שבדרך חזור אם תיראה קול צעקה תלך לשם ותעזור וזו העצה הכי טובה בשבילך ואני לא הבנתי מה הרב אמר אבל מה שהרב אמר לי לעשות עשיתי ורק עכשיו אחרי חמש עשרה שנה הבנתי שהרבי ראה שנגזר עלי גזירה לרדת מנכסי והרבי נתן לי עצה איך אני יחזור

כי תשא

כל ממונו וריחם עליו והכניס אותו לבית ונתן לו לאכול ואותו סוחר התחיל לדבר עם בעל הבית והוא מספר לו שבהתחלה נולדו לו שני ילדים והוא עשה להם ברית אבל בברית הם מתו כי הדם לא הפסיק וכל מה שעשו לא הצליחו לעצור את הדם ועכשיו יש לו עוד שלושה בנים והוא לא עשה להם ברית מילה כי הוא מפחד שימותו כמו שמתו שני בניו ויש לו צער גדול שלא עשה להם ברית מילה ואז ניזכר אותו סוחר מה שאמר לו רבי אלימלך ונתן לו עשב שעוצר את הדם ומיד סיפר לבעל הבית מה שאמר לו רבי אלימלך א"ל אם תמול את בני ולא ימותו אני אתן לך חצי מכל הרכוש שלי והתחייב לו כי סמך על ברכתו של רבי אלימלך, ומל את שלושת בניו של בעל הבית ולא מתו ושהניח את העשב מיד הדם נעצר ואז הבין מה שאמר לו רבי אלימלך שהוא שואל שאלה אחת והוא עונה לו תשובה אחרת ועכשיו הבין את הכל.

מעלת הספר נועם אלימלך

הספר ה' נועם אלימלך שחיבר רבי אלימלך לך כתוב שם דברים קדושים וטהורים מאוד שמטהרים ומזככים את הנשמה. רבי מנחם מנדל מרימינוב שהיה מגדולי תלמידיו של הנועם אלימלך כתב מתי אני קצת זוכה להבין את דבריו הק' של הנועם אלימלך ביום שישי אחרי שאני טובל במקווה ולובש בגדי שבת רק אז אני זוכה מעט להבין דבריו הק'.

להיות עשיר, א"ל רבי אלימלך ראיתי שאתה עומד לרדת מנכסיך ולהיות עני ואביון ונייסייתי לבטל את הגזירה מעליך אבל לא הצלחתי אז לכל הפחות נתתי לך ברכה שאחרי שתהיה עני תחזור בחזרה להיות עשיר.

איך עוצרים ירידת דם

מסופר על יהודי שהיה סוחר בבדים יקרים ובאו לפני רבי אלימלך לקבל ממנו ברכה שיוצא הוא להפליג בנהר עם הסחורה כדי למכור את הסחורה באחת המדינות הסמוכות ושם הוא אמור להרוויח רווח גדול מאוד ושאל הסוחר את רבי אלימלך האם לנסוע או לא? מה הרב אומר? א"ל הצדיק האם יש איזה מצוה שאתה רגיל לעשות? א"ל רבי אני גם מוהל א"ל ושיורד הרבה דם בברית מה אתה עושה א"ל שם תחבושות א"ל קח שיהיה לך עשב זה וכשירד דם תניח על מקום המילה וייעצר הדם א"ל אבל רבי האם אני אסע ואצליח למכור את הבדים? א"ל תדע לך שיורד דם מהמילה תניח את העשב על המילה וייעצר הדם, ואותו יהודי לא הבין הוא שואל שאלה אחת והצדיק עונה לו תשורבה אחרת לגמרי, אבל לקח אתו את העשב והעמיס לאוניה כל הסחורה של הבדים ובא מצע הדרך האוניה טבעה וכל הבדים טבעו בנהר והוא ניצל בדרך נס והגיע שהוא מחוסר כל וחיפש מקום לישון וא"ל יש יהודי אחד שהוא עשיר גדול והוא מכניס אורחים הלך ודפק בדלת וסיפר לו מה שקרה לו שהפסיד

כי תשא

מלך ביום ההילולה? א"ל כן א"ל עכשיו אני מבין למה לא יוצאת נשמתו כי רבי אלימלך הבטיח שמי שיהיה על קיברו ביום ההילולה לא ייצא מן העולם בלא תשובה ולכן תגידו עם החולה וידוי והלכו ועשו וידוי עם החולה ומיד יצאה נשמתו.

איך מתקנים את הנשמה

הדברי יחזקאל משינווא מביא שבספר חר"ב בות הלבבות (פתיחה לשער הביטחון) מביא מעשה שפעם אחת היה איזה יהודי יירא שמים הולך בדרך ונוסע לארץ רחוקה כדי לעשות שם מסחר ובדרך היהודי ירא השמים פגש אדם כופר והכופר שואל את היהודי המאמין במי אתה מאמין? אמר לו אני מאמין בבורא עולם שהוא זן ומפרנס לכל אמר לו הכופר אתה סותר את עצמך אם אתה מאמין בהקב"ה שהוא נותן הפרנסה מדוע אתה נוסע לארץ רחוקה להביא פרנסה אם בורא עולם ירצה ייתן לך פרנסה בעיר שלך שמע אותו יהודי מאמין הדברים ולא ידע מה לענות עמד וחזר בחזרה לעיר שלו ולא המשיך בדרך, ואומר הדברי יחזקאל משיני"ווא שאילו היה אותו יהודי לומד דברי רבינו האר"י הקדוש לא היה חוזר, כי רבינו האר"י הקדוש כתב שנסיעה למקומות רחוקים היא לתקן דברים שקשורים לנשמה שלו וכל אחד איפה שיש שייכות לנשמה שלו שמה הברכה ולכן צריך האדם לזכור לאן שהקב"ה מוליך אותו שם הברכה שקשורה לשורש נשמתו.

רבי מנחם מנדל מרימינוב מספר שהיה איזה גוי שהיה עושה כישופים לאיזה עיר שלימה של יהודים ושלח להם ספר נועם אלימלך ומאותו זמן הגוי ברח ואחרי כמה ימים ונימצא מת.

לפני שניפטר רבי אלימלך הוא הבטיח ואמר מי שילמד בספר הק' הזה יזכה לשפע של פרנסה ומי שילמד ממנו בשבת יזכה לנשמה יתירה ולחיה יחידה.

סגולת יום ההילולה

רבי מנחם מנדל מרימינוב כותב שביום ההילולה של הנועם אלימלך רבי אלימלך עומד מעל הקבר ומברך בשתי ידיו את כל אלו שבאים להתפלל על קיברו של רבי אלימלך.

מי שיגע בידית האהל

ומסופר שלפני שניפטר רבי אלימלך הוא הבטיח ואמר שכל מי שיגע בידית של האהל שבו נימצא הקבר שלו הוא מבטיח לו שלא ייצא מן העולם בלי שיחזור בתשובה.

ומובא בשם גדולי הצדיקים שמי ששב מתפילה בציון הנועם אלימלך, היו שמים לב שקרן עור פניו!

ומסופר שהיה יהודי אחד שהיה גוסס במשך כמה ימים ונשמתו לא יוצאת וסיפרו הדבר לרבי מנחם מנדל מרימינוב, ואז הוא שאל האם היהודי הזה היה על קיברו של רבי אלי-

לפרנסה צריך להרבות הרבה מאוד בתפילה ותחנונים, ויש עץ שמספיק הגשם שיורד כדי שיגדל ויש עץ שצריך לסחוב ולהביא מים ממקום רחוק יש אדם שהישועה שלו טמונה בזה שהולך להביא מים ממקום רחוק ויש שהישועה שלו ממקום קרוב.

אין רימה ותולעה שולטת בצדיקים

בזמן השואה שבאו הנאצים לקחת את היהודים למחנות ההשמדה עמדו היהודים להתפלל סביב קיברו של רבי אלימלך לפני שיוצאים למחנות ההשמדה ושראו הנאצים שכל היהודים עומדים סביב הקבר חשדו אולי החביאו שם כסף או תכשיטים ומיד חפרו את הקבר וגילו את גופתו של רבי אלימלך שלימה כאילו באותו יום ניפטר וכבר עברו יותר ממאה וחמישים שנה.

האחים הקדושים

רבי אלימלך ואחיו הקדוש רבי זושא מאיניפולי שהיו מכונים האחים הקדושים ראו שסמוך לביאת המשיח עתיד להיות צרות גדולות בעולם וכדי לבטל את חבלי משיח הם קיבלו על עצמם ללכת לגלות במשך 21 שנים ולא ישנו יותר מלילה אחד באותו מקום כמאמר חז"ל "גלות מכפרת על הכל" (סנהדרין דף לו ע"ב), ואחרי 21 שנים אמרו ביטלנו חבלי משיח אבל בתנאי אחד שיהיה

אין שני גרעינים שווים

מסופר שרבנו "נועם אלימלך" אשר הקשה: איך נהגו ישראל קדושים, כאשר יש לאדם צרה או בעיה, לילך אצל חכמי ישראל ולבקש שיעתירו ויתפללו על הצרה או הבעיה, הרי זה שהצדיק מתפלל על הצרה או הבעיה, נראה כמי שחולק על הקב"ה חס ושלום, הקב"ה נתן עניות לאדם איך יכול האדם ללכת לצדיק שיתפלל על עשירות, וכן אם אדם לא זכה לבנים איך אפשר ללכת לחכם שיתפלל על בנים, הרי הקב"ה מנע מהאדם ההוא פרי בטן? אלא, מתרץ "הנועם אלימלך" שישנם מקרים אשר בכוחו ובמזלו של האדם לזכות בזרע בר קיימא אך ורק על ידי תפילה ותחינה, כזרע הנזרע באדמה אשר רק על ידי מים מרובים אשר ישקו את הזרע ברבות הימים יציץ ויפרח הפרח, כך במהות יש אנשים שאין להם ילדים ואין להם פרנסה וכן כל החסרונות אשר חסרים לאדם, אך טמון בתוכם הדבר, ורק על ידי תפילה ותחינה של צדיק אפשר שיפרח מה שחסר להם, כי השורש נמצא בתוכם, וזה התפילה אצל הצדיק, והשתטחות על קברי צדיקים גורמת.

יש גרעין ששותלים אותו באדמה מספיק לו מעט מים כדי שיגדל ויש גרעין שצריך מים מרובים כדי שיגדל כך האדם יש אדם כדי לזכות לבנים או לפרנסה די לו בתפילה מועטת ויש אדם כדי לזכות לבנים או

כי תשא

הזכה תוכח את עמיתך

שרצו האחים להוכיח יהודי על עוונותיו או על מעשיו הרעים לא הוכיחו אותו באופן ישיר, אלא דברו לעצמם או אחד לשני בקול רם, וכך צעקו: "מה לך אלימלך שראית לעשות כן" ואז היו אומרים את אותם חטאים שפגם אותו האיש, והיו ממשיכים לדבר בדברים הנוגעים לנפש: מה תשיב לבוראך ביום הדין, איזה פנים יהיו לך לפני בורא עולם, ואותו האדם היה מתעצב אל לבו ואומר לעצמו: "הלא גם אני חטאתי באותו דבר, ומה אומר אני ביום הדין" וע"י זה היה עושה תשובה, דווקא אותם דיבורים שכאילו לא היו מכוונים אליו, הם אלו שעוררו אותו לחזור בתשובה, וכך הוכיחו האחים הקדושים אלפי יהודים מבלי שייפגעו.

ולכן כשהיו רואים את החסרונות של בעל הבית היה רבי אלימלך מוכיח את זושא זושא למה אתה לא מניח תפילין למה אתה לא שומר שבת והיה בעל הבית שומע ורוצה לעשות תשובה, רבי אלימלך היה מפרש את הפסוק ( ) "הוכח תוכח את עמיתך לא תשא עליו חטא" שהכוונה שאל תגיד לו אתה חוטא אלא תדבר לעצמך רבש"ע כמה אני מכעיס אותך כמה אני לא בסדר ואז הוא ישמע והדברים יכנסו לליבו ויחזור בתשובה. ומובא בשם גדולי הצדיקים שהרבי רבי אלימלך זיע"א ביקש שלא יעלו אותו כל כך

אחדות בעם ישראל ואם לא יהיה אחדות כל מה שהלכנו בגלות 21 שנים זה יהיה לשווא.

רבי אלימלך חוזר לגלות

מסופר שבתחילה הלכו עשר שנים בגלות וכשחזרו ונכנסו לעיר בא איזה אדם ואמר לרבי אלימלך שלפני כמה שעות אמרו שהבן של רבי אלימלך נפל מהגג ומת והצטער מאוד רבי אלימלך וכשניכנס לבית התברר שזה טעות זה לא הבן שלו אלא הבן של רבי אלימלך אחר, ואז אמר רבי אלימלך לאחיו רבי זושא בהתחלה היה לי צער גדול ואחר כך שהתברר שזה לא הבן שלי אז כבר לא היה לי צער כל כך סימן שחסר לי באהבת ישראל ויצאו לעוד אחת עשרה שנים בגלות.

מה שנגזר על האדם יגיע

פעם אחת שהיו בגלות חיפשו מקום לישון ונכנסו לבית מרוח ונכנסו תחת התנור לישון ובאו הגויים והשתכרו והתחילו להכות את רבי זושא ואחר כך אמר רבי אלימלך לאחיו רבי זושא אתה תכנס בפנים שאם יבוא להכות יכו עכשיו אותי גם אני רוצה ייסורים ואז התחלפו ורבי זושא נכנס בפנים ורבי אלימלך היה בחוץ ואחרי כמה שעות שוב פעם באו הגויים ואמרו עכשיו נכה את היהודי שבפנים ושוב פעם היכו את רבי זושא אמר לו רבי זושא לרבי אלימלך רבי אלימלך רואה אתה, הכל בהשגחה פרטית, והחל רוקד בשמחה רבה, מכאן אתה למד מה שנגזר על האדם יגיע לא משנה מה יעשה.

כי תשא

אמר כמה דברים ואפילו לא שם לב ואחר כך נפטר מן העולם וראו שכל מה שאמר זה מן השמים קודם שימות, ולכן הקב"ה אמר לדוד המלך אתה לא יכול לדעת מתי תמות אמר לו דוד לקב"ה ריבונו של עולם לפחות תגלה לי באיזה יום בשבוע אני ימות אמר לו הקב"ה ביום שבת אמר דוד להקב"ה אולי תדחה ליום ראשון כי אם אני ימות בשבת ויקברו אותי ביום ראשון אז לא יספידו אותי כמו שצריך כי כבר התקררו כי מתי שאדם נפטר באותו יום וקוברים אותו באותו יום אז מספידים אותו בהתעוררות גדולה אבל אם נפטר ורק אחרי כמה ימים קוברים אותו אז כבר לא מספידים אותו בהתעוררות גדולה כי כבר התרגלו אז ביקש דוד המלך מהקב"ה שידחה ליום ראשון אמר לו הקב"ה לדוד המלך יום ראשון זה כבר הזמן של שלמה בנך להיות מלך ואין מלכות נוגעת בחברתה אמר לו דוד להקב"ה אם כך ביום ראשון אי אפשר תקדים מיתתי ליום שישי אמר לו הקב"ה לדוד (שם פד, יא) "כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי" טוב לי יום אחד שאתה עוסק בלימוד תורה יותר מאלף עולות שעתידי בנך שלמה להקריב לפני, ואז מה היה עושה דוד המלך בכל מוצאי שבת היה רואה כיון שלא מת בשבת אז שמח מה היה עושה דוד היה מזמין כל חבריו והיה עושה סעודה בכל מוצאי שבת שהיה שמח שעבר עוד שבת ועדיין לא מת ולכן סעודה רביעית במוצ"ש

הרבה למעלה, כי רוצה להיות עוד מקושר עם ישראל בכלל ישראל בזה העולם".

רבי אלימלך אומר, שהספר מוסר שלו הכי גדול הוא השעון, להסתכל בכל דקה שעוברת לא תחזור יותר. והמוות מתקרב ואין מנוס.

תלמידי רבי אלימלך

מסופר שלפני פטירתו, סמך הרבי רבי אלימלך את ידיו על ארבעה מתלמידיו המובהקים, ל"חזוה מלובלין" הוריש את כוח הראיה למרחוק. למגיד מקוז'ניץ - את הכוח הרוחני אשר בליבו הגדול. לרבי מנחם מענדל מרימינוב - את הכוח הנשמתי של מוחו. ולרבי אברהם יהושע העשיל מאפטא, ה'אוהב ישראל' - את הכוח הרוחני של פיו הטהור.

סעודת מלווה מלכה

מסופר שלפני שנפטר הנועם אלימלך כל הצדיקים באו לקבל נשמתו חוץ מדוד המלך ושאל הנועם אלימלך מדוע דוד המלך לא בא? אמרו לו מכיוון שאתה לא היית זהיר לאכול במוצאי שבת סעודה רביעית סעודת מלווה מלכה שהיא סעודה לכבוד דוד המלך שדוד המלך שאל את הקב"ה מתי אני ימות שנאמר (תהלים לט, ה), "הודיעני ה' קיצי ומידת ימי מה היא" אמר לו הקב"ה לדוד המלך שיש גזירה בעולם שאדם לא ידע מתי הוא ימות אבל מזלו של האדם מרגיש קודם זמן שעומד למות לכן הרבה פעמיים אדם

כי תשא

והניצוץ הזה נימצא בלב של האדם והתפקיד של האדם היהודי שכל זמן שחי כאן בעולם הזה לדאוג שאותו ניצוץ קדוש כל הזמן דולק וזה הפירוש אש תמיד תוקד על המזבח לא תיכבה, וכמו שבמזבח תמיד צריך שיבער אש כך בלב של יהודי תמיד צריך לבעור אש של קדושה.

שלוש מעשיות שסגולה לספר אותן בהכנות להג הפסח

הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב זצוק"ל סיפר בשמו של רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק זצוק"ל, שלושה סיפורים שיש בהם סודות גדולים מאוד והם מסוגלים לפרנסה בשפע להכניס את הפסח בקלות, ונהגו לספר שלושה מעשיות אלו בהכנות לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה.

מעשה הראשון

היה איזה יהודי שעשה לפני חג הפסח חבית יין שרף ונסע למכור את החבית יין ועבר עם החבית יין את הגבול בין מדינה למדינה ותפסו אותו שומרי הגבול ולקחו ממנו את החבית יין ש"ש כי היה אסור לפי חוקי המדינה לסחור עם יין מבלי רישיון מיוחד, נסע היהודי תיכף להרבי רבי אלימלך זי"ע ובכה מאד שלקחו ממנו החבית יין אז אמר

היא סעודה של דוד המלך וכל מי שזהיר לא כול סעודה רביעית זוכה שדוד המלך מגן עליו ושומר עליו כל השבוע כמו שמסופר על כמה צדיקים שהיו בסכנה גדולה מאוד ובא אדם והציל אותם ואחר כך גילו להם מן השמים שאותו אדם זה היה דוד המלך בעצ"מו שבא להצילם בזכות שהיו זהירים לאכול סעודה רביעית במוצ"ש ולכן כל הצדיקים באו לקבל פניו של הנועם אלימלך חוץ מדוד המלך מכיוון שהנועם אלימלך לא היה זהיר לאכול סעודה רביעית ואז אמר הנועם אלי"מלך תגידו לדוד המלך שאני יכתוב בצוואה שלי ציווי לבנים שלי שיהיו זהירים מאוד בסעודה רביעית במוצ"ש ואז דוד המלך בא לקבל פניו של הנועם אלימלך.

אש תמיד תוקד על המזבח

הרב קדוש רבי אלימלך מליז'ענסק בספרו הקדוש נועם אלימלך אומר שכתוב בזהר הקדוש שהגוף של האדם רומז למשכן והאברים של האדם רומזים לכלים שבמשכן, והדבר הכי קדוש שהיה במשכן היה המזבח והאבר שבו תלוי כל הקדושה של האדם זה הלב שהלב יהיה טהור להקב"ה רחמנא ליבא בעי, והקב"ה ציווה את משה רבינו שתהיה אש דולקת באופן תמידי על גבי המזבח כמו שכתוב אש תמיד תוקד על המזבח לא תיכבה וכך גם הלב של האדם שהוא מכוון כנגד המזבח צריך שתהיה באופן תמיד דולק בה אש תמידי כי לכל יהודי יש ניצוץ קדוש

כי תשא

היה יכול לסבול איך יהודי הנ"ל רימה את המלך והוציא ממנו מעות והלך הכומר בליל חג הפסח מאחורי חלון היהודי וכראותו איך שאוכל ושותה ואינו עוסק כלל בחיפוש טבעת המלך הלך הכומר למלך ואמר לו אתה חושב שהיהודי מחפש הטבעת, הנה אראה למלך מה עשה היהודי במעות שנתן לו המלך, והמלך הלך עם הכומר עד ביתו של היהודי ועמדו מאחורי החלון והסתכלו בפנים וראו איך שהיהודי יושב כמלך בגדוד, והיהודי היה לו מנהג כשאמר ההגדה כשהגיע לחרוזים דיינו אמר היהודי חרוז אחד וכל המסובים ענו אחריו דיינו, ובעת שעמד המלך מאחורי החלון אמר אז היהודי החרוזים של דיינו ושמו של הכומר היה דייני ואמר המלך הנה עכשיו עושה היהודי חקירה מי גנב טבעת המלך וכולם אומרים דייני והבין המלך שהכומר דייני הוא גנב הטבעת וציווה המלך לאסור הכומר ולהכותו עד שיודה וכך היה, שהודה שגנב הטבעת והיהודי היה לו צרכי פסח בהרחבה גדולה.

מעשה השלישי

יהודי אחד עבד אצל פריץ פעם אחת התפאר הפריץ ואמר ליהודי נכון הדבר אם לא הייתי נותן לך פרנסה היית גווע ברעב ח"ו היהודי היה תמים ויירא שמים, ענה לפריץ מה אתה אומר אתה מפרנס אותי הלא יש אל בשמים והוא זן ומפרנס לכל הברואים ואותי ג"כ מפרנס, ואם הפריץ לא יהיה השליח

לו הרב רבי אלימלך שילך ויאמר לשומרי הגבול שיטעמו מהחבית יין ויראו שזה חבית מים ולא יין, וכן עשה היהודי וצווה לשומרי הגבול לטעום מהחבית וראו שהיא מלאה מים ולא יין ונתנו לו בחזרה את חבית היין, והיהודי חזר שוב להרר"א ובכה לפניו שהחבית יין הינה מקור הכנסה עבורו לצרכי פסח ועכשיו החבית יין מלאה מים, אז אמר לו הרר"א שיטעום ויראה שהחבית מלאה יין וכך הוה, שהחבית מים נהפך שוב ליין והיה ליהודי צרכי פסח בהרחבה גדולה.

מעשה השני

פעם היה מלך שנאבדה ממנו טבעתו וציווה לחפש הטבעת ומי שקיבל על עצמו לחפש הטבעת נתן לו המלך הרבה מעות שיהיה לו אפשרות לחפש הטבעת, והיה שם יהודי שהיה עני ואביון ולא היה לו במה להכין צרכי חג הפסח, אמרה לו אשתו הנה אתה רואה שהמלך נותן מעות למי שרוצה לחפש טבעתו תלך גם אתה ותאמר שאתה גם כן רוצה לחפש הטבעת והמלך ייתן לך מעות ובזה המעות יהא לנו במה להכין צרכי חג הפסח ונראה בעיניו עצת אשתו, והלך למלך ואמר שרוצה ג"כ לחפש טבעתו, והמלך נתן לו מעות והיהודי הכין בזה המעות צרכי פסח בהרחבה גדולה והיהודי היה ג"כ מכניס אורחים והביא לביתו על הסדר של ליל חג הפסח הרבה אורחים, אחד מיועצי המלך היה כומר רשע שונא ישראל מובהק, ולא

כי תשא

נקרע בטנו ונפל ממנו הרבה מטבעות של זהב, והיה כבר ליהודי צרכי חג הפסח בהרחבה גדולה, בליל הפסח שלח הפריץ את משרתו לבית היהודי לראות אם יש לו מה לאכול, ומשרתו הגיע בחזרה ואמר לפריץ שיש ליהודי כל טוב, ומיד שלח לקרוא ליהודי ושאל אותו מאין היה לו מעות להכין צרכי פסח, וסיפר לו היהודי איך שזרקו לו חיה בביתו וממנו נפלו מטבעות של זהב, אז אמר הפריץ עכשיו אני מודה שהשי"ת זן ומפרנס לכל.

יה"ר שזכותו הגדולה של רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק תעמוד לנו להתברך בכל מיילי דמיטב, ולהחיש הגאולה במהרה בימינו. אמן.

מן השמים ייתן לי השי"ת ע"י שליח אחר, כששמע הפריץ תשובתו של היהודי חרה לו מאד, וציווה ליהודי שיעזוב מיד את מקומו ולא ייתן לו שוב עבודה זה היה לפני חג הפסח, והיהודי היה עני ולא היה לו במה להכין צרכי החג, לפריץ היה אוצר של מטבעות זהב, והפריץ נהג להיכנס לאוצרו לנקות המטבעות מחלודה והיה מנקה המטבעות ברוק שבפיו, ולפריץ היה חיה קוף, וכידוע שזאת החיה עושה מה שרואה שהאדם עושה, וכשנכנס הפריץ לאוצרו לנקות המטבעות לקח עמו הקוף, וראה הקוף איך שהפריץ מנקה המטבעות ברוק שבפיו וחשב שהפריץ אוכל מהמטבעות, אח"כ ירד הקוף לבד לאוצר והתחיל לאכול מהמטבעות עד שנתמלא כרסו עם מטבעות ונפל פגר, כשראה הפריץ שהקוף נפל פגר ציווה למשרתו שיזרוק הנבלה לביתו של היהודי, שידע שאם אני לא נותן לו אזי אין לו פרנסה, וכשזרקו הנבלה בביתו של היהודי

מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי כ"ה אדר 9.3.21
בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707